आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेटको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

आर्थिक मामिला मन्त्रालय

धनगढी, कैलाली

२०८२ माघ

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ को दफा २५ (४) को व्यवस्था बमोजिम प्रकाशित

बजेट तथा कार्यक्रमको अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदन

प्रकाशकः

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला मन्त्रालय

धनगढी, कैलाली

आर्थिक वर्षः २०८२/८३

©प्रतिलिपि अधिकार

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला मन्त्रालय

धनगढी, कैलाली

प्रकाशन मितिः माघ, २०८२

Email: moea@sudurpashchim.gov.np

URL: https://moea.sudurpashchim.gov.np/

फोनः ०९१-४२०१०७

मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको सम्बन्धमा

यस अर्धवार्षिक मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा प्रदेश सरकार अन्तर्गतका मन्त्रालय र निकायहरूको वित्तीय अवस्था र वार्षिक कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन प्रगतिको विवरण समेटिएको छ। विषयगत मन्त्रालय तथा निकायहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्क, प्रगति विवरण तथा सान्दर्भिक उपलव्धी र चुनौतिका साथै प्रदेश प्रदेश सरकारको बजेट सूचना प्रणाली र प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयको खर्च व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र राजस्व व्यवस्थापनदबाट संकलित आर्थिक तथ्याङ्कको आधारमा राजस्व र व्ययको विस्तृत विवरण तयार गरिएको हो।

यस प्रतिवेदनले चालु आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिमा प्रदेश सरकारको बजेट कार्यान्वयनका क्रम भएको विनियोजन, स्रोतगत खर्च, प्रदेश सञ्चित कोषको स्थिति र स्थानीय तहलाई गरिएको वित्तीय हस्तान्तरणका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन अवस्था पनि समेटेको छ। यसले प्रदेश स्तरको बजेट कार्यान्वयन, आर्थिक स्रोत परिचालन र अन्तरसरकारी वित्तीय प्रवाहको समग्र चित्र स्पष्ट रूपमा प्रस्तुत गर्दछ।

आर्थिक मामिला मन्त्रालय

सुदूरपश्चिम प्रदेश

विषयसूची

परिच्छेद -१ परिचय १

१.१. पृष्ठभूमि..१

१.२. नेपाल सरकारको बजेट र कार्यान्वयन अवस्था १

१.३. नेपाल सरकारको समष्टिगत खर्च एवम् स्रोतको संशोधित अनुमान २

१.४. अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण...२

१.५. प्रदेश आर्थिक कार्यप्रणाली र अवस्था ३

परिच्छेद-२ राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको विवरण ४

२.१. राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त आय ४

२.२. संघ सरकारबाट प्राप्त अनुदान... ४

२.३. प्रदेश सरकारको आन्तरिक स्रोतबाट संकलित राजस्व.. ५

२.४. अनुदान फिर्ता र नगद मौज्दात ५

परिच्छेद-३ बजेट खर्चको विश्लेषण..७

३.१. वार्षिक बजेट विनियोजन र खर्चको विवरण..७

३.२. सार्वजनिक खर्च अपेक्षाकृत रूपमा बढ्न नसक्नुका कारणहरू..........................७

३.३. निकायगत खर्चको विवरण ८

३.४. स्रोतगत खर्चको विवरण...१०

३.५. विगत आर्थिक वर्षको खर्चको तुलनात्मक प्रवृत्ति...११

३.६. कार्यगत खर्चको स्थिति..१२

३.७. प्राथमिकताका आधारमा खर्चको स्थिति १३

३.८. रणनीतिक स्तम्भहरूको आधारमा खर्चको स्थिति...१४

३.९. दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा खर्च स्थिति..१४

३.१०. लैंगिक बजेट विनियोजन र खर्च स्थिति...१५

३.११. जलवायु बजेट विनियोजन र खर्च..१६

३.१२. खर्च शीर्षकगत अवस्था..१६

परिच्छेद-४ स्रोत व्यवस्थापन विश्लेषण...१८

४.१. स्रोत व्यवस्थापन १८

४.२. प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व प्राप्तिको अवस्था..१८

४.३. प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व प्राप्तिको लक्ष्यगत प्रवृत्ति..............................१९

परिच्छेद-५ अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण २०

५.१. प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण २०

परिच्छेद-६ निकायगत प्रगति विवरण २३

६.१. प्रदेश व्यवस्थापिका २३

६.२. प्रदेश लोक सेवा आयोग..२५

६.३. मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय २८
६.४. आर्थिक मामिला मन्त्रालय ३१
६.५. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय ३१
६.६. सामाजिक विकास मन्त्रालय ३९
६.७. भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय ४७
६.८. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय ५१
६.९. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय ५३
६.१०. प्रदेश नीति तथा योजना आयोग ६०
परिच्छेद - ७ खर्च र स्रोत परिचालनको संशोधित अनुमान र आधार ६२
७.१. खर्चको संशोधित अनुमान ६२
७.२. स्रोतगत खर्च अनुमान ६३
७.३. खर्चको प्राथमिकीकरण ६४
परिच्छेद - ८ बजेट कार्यान्वयन र स्रोत व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने कार्य ६५
८.१. बजेट कार्यान्वयन ६५
८.२. राजस्व व्यवस्थापनतर्फ ६७
अनुसूची - १ .... ६८
अनुसूची - २ .... ७२

परिच्छेद -१
परिचय

१.१. पृष्ठभूमि

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ को दफा २५ मा "बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन अवस्थाको मूल्याङ्कन गरी आर्थिक मामिला मन्त्रालयले अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा सो अवधि समाप्त भएको चार महिनाभित्र राजस्व, खर्च र आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान (समानिकरण, ससर्त, समपूरक र विशेष) का साथै वैदेशिक अनुदान तथा ऋणको अनुमान, प्राप्ति तथा परिचालनको यथार्थ विवरण, प्रदेश सरकारको नीति तथा बजेटमा समावेश भएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन अवस्था र अन्य आवश्यक विवरणहरू सार्वजनिक गर्नुपर्ने" व्यवस्था बमोजिम चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको पहिलो ६ महिना अवधिको समीक्षा गरिएको छ। प्रस्तुत समीक्षामा चालु अर्ध बार्षिक अवधिमा भएका प्रमुख कार्यक्रमको भौतिक र वित्तीय प्रगति, कार्यक्रम कार्यान्वयनका क्रममा देखा परेका चुनौतिहरू, आगामी दिनमा गर्नुपर्ने सुधारका क्षेत्रहरू र खर्चको संशोधित अनुमान समेतको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ। यसका साथै आर्थिक वर्षहरूको सोही अवधिको प्रगति विवरणसँग चालु आर्थिक वर्षको प्रगतिलाई तुलना समेत गरिएको छ। वित्तीय क्षेत्र विश्लेषण अन्तर्गत हाल प्रदेश सरकारको क्षेत्राधिकारभित्र रहेका सहकारी क्षेत्र र प्रदेशका बैंक तथा वित्तीय क्षेत्रहरुबाट भएको बचत तथा ऋण परिचालानसँग सम्बन्धित विवरण समेत समावेश गरिएको छ।

१.२. नेपाल सरकारको बजेट र कार्यान्वयन अवस्था

नेपालको संविधानमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रको आर्थिक अधिकार सम्बन्धी विषयमा कानून बनाउने, वार्षिक बजेट बनाउने, निर्णय गर्ने, नीति तथा योजना तयार गर्ने र त्यसको कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही व्यवस्था अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय तहले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट निर्माण गरी पहिलो ६ महिनाको अवधिसम्म कार्यान्वयन गरिसकेका छन्।

अर्थ मन्त्रालयले सार्वजनिक गरेको चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मध्यावधि मूल्याङ्कन अनुसार चालु आर्थिक वर्षमा रू. १८ खर्ब ६० अर्ब ३० करोड ३० लाख बजेट विनियोजन भएकोमा २०८२ पुस मसान्तसम्म रू. ६ खर्ब ९० अर्व २१ करोड खर्च भएको छ। यो कूल विनियोजनको ३५.१४ प्रतिशत हो र चालु आर्थिक वर्षको छ महिनासम्मको समग्र खर्च विगत वर्षको सोही अवधिको तुलनामा ३.३९ प्रतिशतले बढेको छ। समिक्षा अवधिमा कूल विनियोजनाको चालु (वित्तीय हस्तान्तरण समेत) तर्फ ४१.२५ प्रतिशत, पुँजीगत तर्फ १२.१२ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्था तर्फ ४०.९५ प्रतिशत खर्च भएको छ।

समीक्षा अवधिमा नेपाल सरकारको स्रोततर्फ रू. ६ खर्ब ५९ अर्ब २५ करोड ५९ लाख खर्च भएको छ। यो रकम गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको खर्चको तुलनामा ४.८७ प्रतिशतले बढी रहेको छ। वैदेशिक अनुदानतर्फ रू. ७ अर्ब २२ करोड ७५ लाख खर्च भएकोमा गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा १८.८० प्रतिशतले बढी रहेको छ। यसैगरी, ऋणतर्फ २३ अर्ब ७३ करोड ४४ लाख खर्च भएको छ। यो रकम गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिको तुलनामा २७.७५ प्रतिशतले कम रहेको छ।

समीक्षा अवधिमा रू. ७ खर्ब ११ अर्ब २० करोड ७८ लाख राजस्व प्राप्तिको अनुमान रहेकोमा यस अवधिमा विविध प्राप्ति समेत गरी जम्मा रू. ५ खर्ब ८१ अर्ब ४० करोड ७२ लाख संकलन भएको छ। यो रकम राजस्व प्राप्ति अर्धवार्षिक लक्ष्यको तुलनामा ८१.७५ प्रतिशत र गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिसम्मको राजस्व सङ्कलन रू. ५ खर्ब ६७ अर्ब ३९ करोड ७३ लाखको तुलनामा करिव २.४७ प्रतिशतले अधिक रहेको छ।

चालु आर्थिक वर्षमा आन्तरिक ऋण परिचालनको आकार रु. ३ खर्ब ६२ अर्ब हुने अनुमान रहेकोमा समिक्षा अवधिसम्ममा रु. १ खर्ब ७७ अर्ब ६६ करोड ६९ लाख अर्थात लक्ष्यको ४९.०८ प्रतिशत भएको छ। यसैगरी सार्वजनिक ऋण भुक्तानी तर्फ रु. १ खर्ब ८७ अर्ब १२ करोड ६६ लाख अर्थात लक्ष्यको ४५.५३ प्रतिशत भुक्तानी भएको छ।

वैदेशिक सहायता प्राप्ति तर्फ चालु आर्थिक वर्षको लक्ष्य रु. २ खर्ब ८७ अर्ब ११ करोड विकास सहायता परिचालन गर्ने अनुमान रहेकोमा समिक्षा अवधिसम्ममा रु. ६१ अर्ब ७ करोड ३० लाख अर्थात २१.२७ प्रतिशत मात्र प्राप्त भएको छ।

वैदेशिक सहायता प्राप्तिको वार्षिक लक्ष्य रु. २ खर्ब ८७ अर्ब ११ करोड बराबरको विकास सहयता परिचालन गर्ने अनुमान रहेकोमा समितिक्षा अवधिसम्ममा रु. ६१ अर्ब ७ करोड ३० लाख अर्थात २१.२७ प्रतिशत मात्र प्राप्त भएको छ।

१.३. नेपाल सरकारको समष्टिगत खर्च एवम् स्रोतको संशोधित अनुमान

चालु आर्थिक वर्षमा रू. १९ खर्ब ६४ अर्ब ११ करोड खर्च हुने अनुमान गरिएकोमा रू.१६ खर्ब ८८ अर्ब ३२ करोड ६७ लाख खर्च हुने संशोधित अनुमान छ। यो रकम शुरू विनियोजनको ८५.९६ प्रतिशत हो। चालु खर्च तर्फ रू. ११ खर्ब २५ अर्ब ९७ करोड ९४ लाख अर्थात विनियोजनको ९५.३४ प्रतिशत, पुँजीगत खर्च तर्फ रू. २ खर्ब ४३ अर्ब ३० करोड ३४ लाख अर्थात विनियोजनको ५९.६५ प्रतिशत र वित्तीय व्यवस्थातर्फ रू. ३ खर्ब १९ अर्ब ४ करोड ३९ लाख अर्थात विनियोजनको ८५.०२ प्रतिशत खर्च हुने अनुमान छ। चालु वर्षको अन्त्यसम्ममा नेपाल सरकारको स्रोतवाट (राजस्व र आन्तरिक ऋण) रू. १५ खर्ब १५ अर्ब ३७ करोड १४ लाख, वैदेशिक अनुदानतर्फ रू. ३० अर्ब ९९ करोड ९८ लाख र वैदेशिक ऋणतर्फ रू. १ खर्ब ४१ अर्ब ९५ करोड ५५ लाख खर्च हुने संशोधित अनुमान रहेको छ।

१.४. अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण

वित्तीय संघियता कार्यान्वयनको सिलसिलमा संविधन र अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को निर्देशित गरेका क्षेत्रहरुमा स्रोतको न्यायोचित वितरण गर्न संघबाट प्रदेश र स्थानीय तहहरुमा र प्रदेशबाट स्थानीय तहहरुमा विभिन्न अनुदान हस्तातरण र राजस्व बाँडफाँड हुँदै आएको छ।

समीक्षा अवधिमा संघ सरकारबाट प्रदेशहरुलाई रू. ३८ अर्ब १८ करोड ७२ लाख र स्थानीय तहलाई रू. १ खर्ब ५२ अर्ब ४६ करोड ४ लाख वित्तीय हस्तान्तरण भएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको बजेटमध्ये समीक्षा अवधिमा प्रदेशतर्फ ३९.१४ प्रतिशत र स्थानीय तहमा ४७.६० प्रतिशत हस्तान्तरण भएको छ। समीक्षा अवधिमा प्रदेश र स्थानीय तहमा गरी कूल अनुदानको ४५.६२ प्रतिशत हस्तान्तरण भएको छ।

मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तः शुल्कबाट सङ्कलित राजस्वलाई १५/१५ प्रतिशतका दरले बाँडफाँड गर्ने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। समीक्षा अवधिमा संघ सरकारबाट प्रदेश र स्थानीय तहहरुलाई रु. १ खर्ब ४३ अर्ब राजस्व बाँडफाँड गर्ने अनुमान रहेकोमा पुस मसान्तसम्म प्रदेश र स्थानीय तहलाई ३४

अर्ब ५७ करोड ७५ लाखका दरले कुल रु. ६९ अर्ब १५ करोड ५० लाख उपलव्ध गराएको छ। बाँडफाँट गरिएको रकम मध्ये रु. ५० अर्ब ३० करोड ५८ लाख मूल्य अभिबृद्धि करबाट र रु. १८ अर्ब ८४ करोड ९२ लाख अन्तःशुल्कबाट सङकलन भएको हो।

१.५. प्रदेश आर्थिक कार्यप्रणाली र अवस्था

नेपालको संविधानको भाग १६ (धारा २०३ देखि २१३) मा प्रदेश आर्थिक कार्यप्रणालीको व्यवस्था गरिएको छ। संविधानतः प्रदेश सरकारलाई कानूनबमोजिम प्रदेश भित्रको कर प्रणाली, ऋण व्यवस्थापन, सञ्चित कोष सञ्चालन, राजस्व र व्ययको अनुमान, खर्च व्यवस्थापन, विभिन्न कोषहरूको सञ्चालन गर्ने लगायतको क्षेत्राधिकार रहेको छ। ती क्षेत्रहरूको विषयमा देहायमा छुट्टाछुट्टै उल्लेख गरिएको छ।

१.५.१. प्रदेश सञ्चित कोष

चालु आर्थिक वर्षमा रू. ३३ अर्ब ४७ करोड ६० लाख ४८ हजार कूल विनियोजन गरिएको र सो विनियोजनका लागि आन्तरिक राजस्वबाट रू. १ अर्ब ६५ करोड, संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानबाट रू. १४ अर्ब २० करोड ७२ लाख, बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्वबाट रू. ९ अर्ब ८७ करोड २५ लाख, रोयल्टीवापत प्राप्त हुने रू. ८ करोड र गत आर्थिक वर्षको नगद मौज्दातबाट रू. ७ अर्ब ६६ करोड ६३ लाख ४८ हजार स्रोत परिचालन गर्ने लक्ष्य राखिएको छ। समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व संकलनबाट रु. ५९ करोड ९ लाख ५८ हजार, संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानतर्फ रू. २ अर्ब ३६ करोड ४ लाख, राजस्व बाँडफाँटबाट रू. ४ अर्ब २२ करोड ४४ लाख ८५ हजार, संघबाट बाँडफाँट भई आउने रोयल्टीबाट रु. ३० लाख ९९ हजार र गत आर्थिक वर्षको नगद मौज्दात रू. ३ अर्ब ५४ करोड ३४ लाख ४२ हजार गरी जम्मा रू. १० अर्ब ७२ करोड २३ लाख ८४ हजार प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको छ।

यसैगरी, पहिलो अर्धवार्षिक अवधिमा रू. ३ अर्ब ६६ करोड २१ लाख ३ हजार खर्च भई प्रदेश सञ्चित कोषमा रू. ७ अर्ब ५ करोड ९२ लाख ८१ हजार मौज्दात रहेको छ।

१.५.२. प्रदेश वित्तीय क्षेत्र व्यवस्थापन

नेपालको संविधानले प्रदेश सरकारको वित्तीय क्षेत्राधिकार अन्तर्गत नेपाल राष्ट्र बैंकको नीति अनुरुप वित्तीय संस्थाहरूको सञ्चालन, सहकारी संस्था, केन्द्रको सहमतिमा वैदेशिक अनुदान र सहयोगलाई राखेको छ। प्रदेश सरकारले ती क्षेत्रहरूमध्ये सहकारी क्षेत्रलाई मात्र आफ्नो कार्यक्षेत्र अन्तर्गत समेट्न सकेको छ।

परिच्छेद-२
राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको विवरण

२.१. राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त आय

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ६ को उपदफा (२) बमोजिम बाँडफाँट भइ प्राप्त भएको मूल्य अभिबृद्धि कर र अन्तः शुल्कको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १ बाँडफाड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्त शुल्क

सि नं	शीर्षक	रकम रू हजारमा
१	बाँडफाड भई प्राप्त हुने मूल्य अभिवृद्धि कर	३१३३४५९
२	बाँडफाँडभई प्राप्त हुने अन्त शुल्क	१०९१०२७
	राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त जम्मा आय	४२२४४८५

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

यसैगरी, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ७ को उपदफा (२) बमोजिम बाँडफाँट भएको रकम उपदफा (३) बमोजिम प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको वन रोयल्टीको विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका २ रोयल्टी प्राप्ती

सि नं	शीर्षक	रकम रू हजारमा
१	बाँडफाँड भई प्राप्त वन रोयल्टी	३०९९.३४१
	रोयल्टी तर्फ जम्मा	३०९९.३४१

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

२.२. संघ सरकारबाट प्राप्त अनुदान

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ बमोजिम प्रदेशको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा नेपाल सरकारबाट समानिकरण अनुदान वापत आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनासम्ममा रू २ अर्ब २३ करोड १४ लाख प्राप्त भएको छ।

यसैगरी, प्रदेश सरकारले निश्चित उद्देश्यका लागि सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमका लागि अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनासम्ममा नेपाल सरकारबाट विशेष अनुदान वापत रू १२ करोड ९० लाख प्राप्त भएको छ।

तालिका ३ संघीय अनुदान प्राप्ति

सि नं	शीर्षक	रकम रू हजारमा
१	समानिकरण अनुदान	२२३१४००
२	विशेष अनुदान चालु	१२९०००
	अनुदान वाफतको जम्मा	२३६०४००

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

२.३. प्रदेश सरकारको आन्तरिक स्रोतबाट संकलित राजस्व

अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम प्रदेश सरकारले संकलन गर्नसक्ने कर तथा गैरकर वापत आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा रू ५९ करोड ९ लाख ५७ हजार प्राप्त भएको छ।

तालिका ४ आन्तरिक स्रोत तर्फको प्राप्ति

सि नं	शीर्षक	रकम रू हजारमा
१	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	२२२९८१.४०
२	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर	१.४०
३	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापनकर	३४१.७०
४	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	८३८०६.८६
५	सरकारी सम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	५१८.४०
६	बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	१०७२.५७
७	कृषिउत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त रकम	३१५४.२०
८	सरकारीसम्पतीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	४७.४३
९	अन्य विक्रीबाट प्राप्त रकम	१३२.०५
१०	अन्य सेवा शुल्क तथा विक्री	०.१०
११	शिक्षाक्षेत्रको आम्दानी	५७.००
१२	परीक्षा शुल्क	३०४.३०
१३	यातायातक्षेत्रको आम्दानी	१६५१३.२९
१४	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	१५६९३.५७
१५	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१९१८९.७८
१६	चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (Blue book) सम्बन्धी दस्तुर	१००९१९.८०
१७	वन क्षेत्रको अन्य आय	६१७४८.०२
१८	अन्य क्षेत्रको आय	४०.४२
१९	प्रशासनिकदण्ड,जरिवाना र जफत	४५०४.४८
२०	धरौटी सदरस्याहा	८.३९
२१	बीमादावी प्राप्ति	३४३०७.४०
२२	अन्यराजस्व	४.४२
२३	बेरूजू	२५३३५.९४
	प्रदेश सरकारको आन्तरिक आम्दानी	५९०९५७.५०

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

२.४. अनुदान फिर्ता र नगद मौज्दात

सुदूरपश्चिम प्रदेश समपूरक अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ को दफा १३ मा स्थानीय तहमा भएको समपूरक अनुदानको वित्तीय हस्तान्तरण रकम सम्बन्धित आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई जुनसुकै खातामा बाँकी रहन गएमा त्यस्तो रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले अनुदान प्राप्त गरेको आर्थिक वर्षको विनियोजन ऐन बमोजिम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

यसैगरी, सुदूरपश्चिम प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ को दफा १३ मा स्थानीय तहमा भएको विषेश अनुदानको वित्तीय हस्तान्तरण रकम सम्बन्धित आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई जुनसुकै

खातामा बाँकी रहन गएमा त्यस्तो रकम सम्बन्धित स्थानीय तहले अनुदान प्राप्त गरेको आर्थिक वर्षको विनियोजन ऐन बमोजिम प्रदेश सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा स्थानीय तहमा गरेको समपूरक र विशेष अनुदान हस्तान्तरण वापत बचत हुन गएको रू २ लाख ७४ हजार र आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को बचत रकमवापत रू ३ अर्ब ५४ करोड ३४ लाख ४२ हजार चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला भएको छ।

तालिका ५ अनुदान फिर्ता र बचत

सि नं	शीर्षक	रकम रू हजारमा
१	अनुदान फिर्ता	२७४.५७
२	गत आर्थिक बर्षको वचत रकम रु	३५४३४४२

स्रोतः प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय

परिच्छेद-३
बजेट खर्चको विश्लेषण

३.१. वार्षिक बजेट विनियोजन र खर्चको विवरण

चालु आर्थिक वर्षमा सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारबाट विनियोजन गरिएको कूल बजेट र पहिलो ६ महिनाको अवधिमा भएको खर्चको विवरण निम्नानुसार तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ६ शीर्षकगत विनियोजन र पहिलो ६ महिनाको खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

सि.नं	शीर्षक	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	चालु	१३६३५८४२	२६५४४५६	१९.४७
२	पुँजीगत	१९८३०२०६	१००७६४७	५.०८
३	वित्तीय	१००००	०	०.००
जम्मा	जम्मा	३३४७६०४८	३६६२१०३	१०.९४

- ❖ चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा विनियोजन भएको कूल रकम रू. ३३ अर्ब ४७ करोड ६० लाख ४८ हजार मध्ये पहिलो ६ महिनाको अवधिमा कुल रू. ३ अर्ब ६६ करोड २१ लाख ३ हजार अर्थात् कुल विनियोजनको १०.९४ प्रतिशत खर्च भएको छ, जुन गत आर्थिक वर्षको सोहि अवधिको तुलनामा २१.८७ प्रतिशतले कम रहेको छ।
- ❖ चालु खर्च तर्फ रु. २ अर्ब ६५ करोड ४४ लाख ५६ हजार अर्थात् विनियोजनको १९.४७ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ जुन गत आर्थिक वर्षको सोहि अवधिको तुलनामा ५.७३ प्रतिशतले कम भएको देखिन्छ।
- ❖ पुँजीगत खर्च तर्फ १ अर्ब ७६ लाख ४७ हजार अर्थात् विनियोजनको ५.०८ प्रतिशत खर्च भएको छ जुन गत आर्थिक वर्षको सोहि अवधिको तुलनामा ४६.१५ प्रतिशतले कम भएको देखिन्छ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ र आर्थिक बर्षको २०८१/८२ को प्रथम ६ महिनाको खर्चको सँग तुलना गर्दा चालु आर्थिक वर्षमा चालु तर्फ ५.७३ प्रतिशत र पुँजिगत तर्फ ४६.१५ प्रतिशत गरी जम्मा २१.८७ प्रतिशत न्यून खर्च भएको देखिन्छ।

तालिका ७ अर्धबार्षिक अवधिको खर्चको तुलना (रू. हजारमा)

विवरण	२०८१/८२		२०८२/८३		प्रथम ६ महिनाको खर्चको तुलना (प्रतिशत)
	विनियोजन	खर्च	विनियोजन	खर्च	
चालु	१२८५७४०५	२८१५८५१	१३६३५८४२	२६५४४५६	-५.७३
पुँजीगत	१८७६२४२३	१८७११५२	१९८३०२०६	१००७६४७	-४६.१५
वित्तीय व्यवस्था	१००००	०	१००००	०	०
जम्मा	३१६२९८२८	४६८७००३	३३४७६०४८	३६६२१०३	-२१.८७

३.२. सार्वजनिक खर्च अपेक्षाकृत रूपमा बढ्न नसक्नुका कारणहरू

- ❖ २०८२ भाद्र २३ र २४ गतेको जेन-जी आन्दोलनका क्रममा प्रदेश सरकारका सबै मन्त्रालय, प्रदेश सभा, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय लगायत अन्य केही निकायहरुको भौतिक संरचना र सवारी साधनमा क्षति पुग्न गएको र कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि प्रकृया अघि बढी सकेका केही महत्वपूर्ण काजगात समेत जलेर नष्ट हुन गई कार्य सम्पादन प्रभावित भएको।
- ❖ आयोजनाको निर्माण गर्ने मोडालिटी, कूल लागत, विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन र आयोजनाको आर्थिक, सामाजिक, वित्तीय, प्राविधिक तथा भौगर्भिक पश्नको वस्तुगत विश्लेषण एवम् मूल्याङ्कन

लगायतका पूर्व तयारी पूरा नगरी बजेट प्रस्ताव हुने गरेका कारण बजेट कार्यान्वयन कार्ययोजनाको परिपालना हुन नसकेको।

- ❖ स्रोत सुनिश्चित भएका आयोजनाहरूमा न्यून बजेट प्रस्ताव गर्ने।
- ❖ प्राप्त बजेट सीमाबाट नयाँ आयोजना प्रस्ताव गरी आयोजनाको संख्या बढाउँदै जाँदा सिर्जित दायित्व भुक्तानीमा समस्या आउनुका साथै अधुरा आयोजना बढ्न गइ समग्र खर्च व्यवस्थापन चुनौतिपूर्ण बन्दै गएको।
- ❖ विकास आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने निकायमा प्रमुख लगायतका कर्मचारीहरूको समयमा पदपूर्ति नहुने, छिटो छिटो सरुवा हुने, निर्माण सामग्रीको निर्वाध उपलब्धता नहुने र श्रमिक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य समयमै हुन नसक्ने प्रवृत्ति कायमै रहेको।
- ❖ कतिपय निकायको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड लगायतका कानूनमा संशोधन वा नयाँ कानून तर्जुमा समयमै हुन नसकेका कारण अर्धवार्षिक अवधिसम्म पनि खर्चको आधार नै तय नहुने अवस्था रहेको।
- ❖ समपुरक अनुदानबाट सञ्चालित आयोजनामा प्रदेश सरकारको तर्फबाट व्यहोरिने समपुरक कोष (Counter-part fund) को रकम न्यून प्रस्ताव हुने गरेको।
- ❖ कतिपय नयाँ आयोजना तथा कार्यक्रमका लागि अवण्डामा राखेको रकम समयमा बाँडफाँट हुन नसक्दा आयोजना कार्यान्वयनमा ढिलाई हुने गरेको।
- ❖ प्रदेश विकास समस्या समाधान समिति र मन्त्रालयगत विकास समस्या समाधान समितिबाट पहिचान भएका समस्या समाधानका लागि प्रस्तावित सुझाव कार्यान्वयन हुन नसक्दा सोही समस्या दोहोरिने गरेको।

३.३. निकायगत खर्चको विवरण

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा सुदूरपश्चिम प्रदेशका मन्त्रालय/निकायको लागि विनियोजन गरिएको बजेट र समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरण निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ८ शुरु तथा यथार्थ विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

निकायगत विनियोजन	शुरु विनियोजन	थप/घट	यथार्थ विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२०२ प्रदेश व्यवस्थापिका					
चालु	१८१९७४	८००१	१७३९७३	५१५७४	२८.३४
पुँजीगत	१७५२७	-३५७४	२११०१	६७३४	३८.४२
जम्मा	१९९५०१	४४२७	१९५०७४	५८३०९	२९.२३
२१० प्रदेश लोक सेवा आयोग					
चालु	११८१५०	०	११८१५०	३०९२८	२६.१८
पुँजीगत	५०००	०	५०००	४२७	८.५४
जम्मा	१२३१५०	०	१२३१५०	३१३५४	२५.४६
३०१ मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय					
चालु	३७३३४८	५९८६	३६७३६३	५४८११	१४.६८
पुँजीगत	६३५६०	०	६३५६०	३७८०	५.९५
जम्मा	४३६९०८	५९८६	४३०९२३	५८५९१	१३.४१
३०५ आर्थिक मामिला मन्त्रालय					
चालु	१८९४८२	१३२५५	१७६२२७	४०९५३	२१.६१
पुँजीगत	२४२४०	०	२४२४०	४५०९	१८.६०
जम्मा	२१३७२२	१३२५५	२००४६७	४५४६२	२१.२७
३०७ उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय					

निकायगत विनियोजन	शुरु विनियोजन	थप/घट	यथार्थ विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
चालु	१०४६२१७	११७७९	१०३४४३८	३०९३५४	२९.५७
पुँजीगत	१२९८६७७	११८००	१२८६८७७	१६४२१	१.२६
जम्मा	२३४४८९४	२३५७९	२३२१३१५	३२५७७५	१३.८९
३१२ भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय					
चालु	२९५६९५१	२३५९७	२९३३३५४	२४५८१४	८.३१
पुँजीगत	३४४०४९	-३००	३४४३४९	१९४१६	५.६४
जम्मा	३३०१०००	२३२९७	३२७७७०३	२६५२३०	८.०३
३१४ आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय					
चालु	१५३०००	९७५२	१४३२४८	१३२६९	८.६७
पुँजीगत	२०७४४३	०	२०७४४३	६००७	२.९०
जम्मा	३६०४४३	९७५२	३५०६९१	१९२७६	५.३५
३३७ भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय					
चालु	६१०८६४	६३०८	६०४५५६	१८१२१७	२९.६७
पुँजीगत	१४७९२१५३	७४९६९	१४७१७१८४	८४९८७२	५.७५
जम्मा	१५४०३०१७	८१२७६	१५३२१७४१	१०३१०८९	६.६९
३५० सामाजिक विकास मन्त्रालय					
चालु	४१४३९९९	०	४१४३९९९	१०७२८७८	२५.८९
पुँजीगत	२९२६४०७	१५१०९	२९११२९८	९९६३९	३.४०
जम्मा	७०७०४०६	१५१०९	७०५५२९७	११७२५१७	१६.५८
३९१ प्रदेश योजना आयोग					
चालु	७३५९१	०	७३५९१	११०४९	१५.०१
पुँजीगत	११५०	०	११५०	८४२	७३.१८
जम्मा	७४७४१	०	७४७४१	११८९१	१५.९१
५०१ अर्थ - वित्तीय व्यवस्था					
वित्तीय	१००००	०	१००००	०	०.००
जम्मा	१००००	०	१००००	०	०.००
६०२ अर्थ - विविध					
चालु	३६०५६६	-७७५१६	४३८०८२	०	०.००
पुँजीगत	१५००००	-९९१६५	२४९१६५	०	०.००
जम्मा	५१०५६६	-१७६६८१	६८७२४७	०	०.००
८०१ स्थानीय तह					
चालु	३४२७७००	०	३४२७७००	६४२६०९	१८.७५
जम्मा	३४२७७००	०	३४२७७००	६४२६०९	१८.७५
जम्मा					
कूल चालु	१३६३५८४२	११६१	१३६३४६८१	२६५४४५६	१९.४७
कूल पुँजीगत	१९८३०२०६	-११६१	१९८३१३६७	१००७६४७	५.०८
कूल वित्तीय	१००००	०	१००००	०	०.००
कूल जम्मा	३३४७६०४८	०	३३४७६०४८	३६६२१०३	१०.९४

ठूलो बजेट विनियोजन बजेट अनुदान संकेत मध्ये भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको कुल ६.६९ प्रतिशत मात्र कुल खर्च रहेको छ। यसले प्रदेशको कुल खर्च क्षमतालाई प्रभाव पारेको देखिन्छ। यसैगरी सामाजिक विकास मन्त्रालयको १६.५८ प्रतिशत, स्थानीय तहको १८.७५ प्रतिशत, भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको ८.०३ प्रतिशत र उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरणको १३.८९ प्रतिशत मात्र रहेको छ।

कूल खर्च उच्च रहेका निकायहरुमा प्रदेश व्यवस्थापिका २९.२३ प्रतिशत, प्रदेश लोक सेवा आयोग २५.४६ प्रतिशत, आर्थिक मामिला मन्त्रालय २१.२७ प्रतिशत, स्थानीय तह १८.७५ प्रतिशत र सामाजिक विकास मन्त्रालय १६.५८ रहेको छ।

यसैगरी, कूल पूँजीगत खर्च उच्च रहेका निकायहरुमा सानो बजेट आकार भएको प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको ७३.१८ प्रतिशत, प्रदेश व्यवस्थापिकाको ३८.४२ प्रतिशत, आर्थिक मामिला मन्त्रालयको १८.६० प्रतिशत, प्रदेश लोक सेवा आयोगको ८.५४ प्रतिशत र भौतिक पूर्वाधार विकासको ५.७५ प्रतिशत रहेको छ।

३.४. स्रोतगत खर्चको विवरण

चालु आर्थिक वर्षको कूल बजेट र पहिलो ६ महिनामा भएको खर्चको स्रोतगत विवरण निम्नानुसार देखाइएको छ।

तालिका ९ स्रोतगत विनियोजन र खर्चको तुलनात्मक अवस्था (रू हजारमा)

बजेट प्रकार/ विनियोजन/खर्च	स्रोत					जम्मा
	प्रदेश	समानीकरण	ससर्त	समपूरक	विशेष	
चालु						
शुरु बजेट	१०९९६२६१	४०५९८१	१८२८६००	०	४०५०००	१३६३५८४२
अन्तिम बजेट	१०९९५९६१	४०५९८१	१८२८६००	०	४०५०००	१३६३५५४२
निकासा/खर्च	२२४२३८४	५८६४१	३५३४३०	०	०	२६५४४५५
खर्च प्रतिशत	२०.३९	१४.४४	१९.३३		०.००	१९.४७
पूँजीगत						
शुरु बजेट	८२६२५८७	८५१९६१९	२३३४४००	६०२६००	१११०००	१९८३०२०६
अन्तिम बजेट	८२६२८८७	८५१९६१९	२३३४४००	६०२६००	१११०००	१९८३०५०६
निकासा /खर्च	२८१७११	६५५६९०	६८७०९	३९१	११४६	१००७६४७
खर्च प्रतिशत	३.४१	७.७०	२.९४	०.०६	१.०३	५.०८
वित्तीय व्यवस्था						
शुरु बजेट	१००००	०	०	०	०	१००००
अन्तिम बजेट	१००००	०	०	०	०	१००००
निकासा /खर्च	०	०	०	०	०	०
खर्च प्रतिशत	०	०	०	०	०	०
जम्मा						
शुरू विनियोजन	१९२६८८४८	८९२५६००	४१६३०००	६०२६००	५१६०००	३३४७६०४८
अन्तिम बजेट	१९२६८८४८	८९२५६००	४१६३०००	६०२६००	५१६०००	३३४७६०४८
निकासा /खर्च	२५२४०९४	७१४३३१	४२२१४०	३९१	११४६	३६६२१०२
खर्च प्रतिशत	**१३.१०**	**८.००**	**१०.१४**	**०.०६**	**०.२२**	**१०.९४**

चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा प्रदेश सरकारको स्रोततर्फ रू. १९ अर्ब २६ करोड ८८ लाख ४८ हजार, वित्तीय समानीकरण अनुदानतर्फ रू. ८ अर्ब ९२ करोड ५६ लाख, ससर्त अनुदानतर्फ रू. ४ अर्ब १६ करोड ३० लाख, समपूरक अनुदानतर्फ रू. ६० करोड २६ लाख र विशेष अनुदानतर्फ रू. ५१ करोड ६० लाख विनियोजन भएकोमा समीक्षा अवधिमा प्रदेश सरकारको स्रोततर्फ रु. २ अर्ब ५२ करोड ४० लाख ९४ हजार अर्थात् विनियोजनको १३.१० प्रतिशत, वित्तीय समानीकरणतर्फ रु. ७१ करोड ४३ लाख ३१ हजार अर्थात् विनियोजनको ८ प्रतिशत, ससर्त अनुदानतर्फ रु. ४२ करोड २१ लाख ४०

हजार अर्थात् विनियोजनको १०.१४ प्रतिशत, समपूरक अनुदानतर्फ रु. ३ लाख ९१ हजार अर्थात् विनियोजनको ०.०६ प्रतिशत र विशेष अनुदानतर्फ रु. ११ लाख ४६ हजार अर्थात् विनियोजनको ०.२२ प्रतिशत गरी जम्मा रु. ३ अर्ब ६६ करोड २१ लाख २ हजार अर्थात् कूल विनियोजनको १०.९४ प्रतिशत खर्च भएको छ।

३.५. विगत आर्थिक वर्षको खर्चको तुलनात्मक प्रवृत्ति

विगत ५ आर्थिक वर्षको कूल विनियोजित बजेट र चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्तसम्मको खर्चको तुलनात्मक विवरण देहायको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १० विगत ६ आर्थिक वर्षहरु र चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्तसम्मको कूल विनियोजित बजेट र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

आर्थिक बर्ष	प्रकार	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२०७५/७६	चालु	१३३५०८००	१०४१५३८	७.८०%
	पुँजीगत	११७१४८१४	१५६४८५	१.३४%
जम्मा		**२५०६५६१४**	**११९८०२३**	**४.७८%**
२०७६/७७	चालु	१४६९४८३६	१५२२९८२	१०.३६%
	पुँजीगत	१३०६७१९९	१३४५२९३	१०.३०%
	वित्तीय व्यवस्था	४०००००	०	०.००%
जम्मा		**२८१६२०३५**	**२८६८२७५**	**१०.१८%**
२०७७/७८	चालु	१६३२२८६०	२२९२५७४	१४.०५%
	पुँजीगत	१६७५८४८८	१९८५८१९	११.८५%
	वित्तीय व्यवस्था	३०००००	०	०.००%
जम्मा		**३३३८१३४८**	**४२७८३९३**	**१२.८२%**
२०७८/७९	चालु	१२३८५४०३	२५००१६१	२०.१९%
	पुँजीगत	१७६५४०५२	१५७२०७२	८.९०%
	वित्तीय व्यवस्था	३०००००	०	०.००%
जम्मा		**३०३३९४५५**	**४०७२२३३**	**१३.४२%**
२०७९/८०	चालु	१२३०१७०४	२६०८६५१	२१.२१%
	पुँजीगत	२४१४४७६१	२६३८६६८	१०.९३%
	वित्तीय व्यवस्था	३०००००	०	०.००%
जम्मा		**३६७४६४६५**	**५२४७३१९**	**१४.२८%**
२०८०/८१	चालु	११९४३५७२	२५६४६१६	२१.४७%
	पुँजीगत	१७०२२३६०	२०४७००५	१२.०३%
	वित्तीय व्यवस्था	३०००००	०	०.००%
जम्मा		**२९२६५९३२**	**४६११६२१**	**१५.७६%**
२०८१/८२	चालु	१२८५७४०५	२८१५८५१	२१.९०%
	पुँजीगत	१८७६२४२३	१८७११५२	९.९७%
	वित्तीय व्यवस्था	१००००	०	०.००%
जम्मा		**३१६२९८२८**	**४६८७००३**	**१४.८२%**

आर्थिक बर्ष	प्रकार	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२०८२/८३	चालु	१३६३५८४२	२६५४४५६	१९.४७%
	पुँजीगत	१९८३०२०६	१००७६४७	५.०८%
	वित्तीय व्यवस्था	१००००	०	०.००%
जम्मा		**३३४७६०४८**	**३६६२१०३**	**१०.९४%**

माथि ७ आर्थिक बर्षको तथ्याङ्क अनुरुप आर्थिक बर्षको पहिलो ६ महिनामा प्रदेशको पूँजीगत खर्च क्षमता र कूल खर्च क्षमता न्यून रहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सबै भन्दा बढी १५.५६ प्रतिशत कुल खर्च भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम २०७५/७६ मा ४.७८ प्रतिशत मात्र खर्च भएको देखिन्छ भने पूँजीगत खर्च समेत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सबै भन्दा बढी १२.०३ प्रतिशत भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम २०७५/७६ मा १.३४ प्रतिशत भएको देखिन्छ। पूँजीगत खर्च गत आर्थिक बर्षको तुलनामा ४.८९ प्रतिशत बिन्दुले कम भएको देखिन्छ।

यसैगरी, चालु खर्च समेत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सबै भन्दा बढी २१.९० प्रतिशत भएको देखिन्छ भने सबै भन्दा कम २०७५/७६ मा ७.८ प्रतिशत भएको देखिन्छ। चालु खर्च गत आर्थिक बर्षको तुलनामा २.४३ प्रतिशत बिन्दुले कम भएको देखिन्छ।

३.६. कार्यगत खर्चको स्थिति

चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन गरिएको रकमलाई कार्यगत शीर्षकमा वर्गीकरण गरी हेर्दा समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका ११ कार्यगत शीर्षक अनुसार कुल विनियोजन र अर्धवार्षिक अवधिको खर्चको तुलना (रू. हजारमा)

कार्यगत खर्च बर्गीकरण	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
१ सामान्य सार्वजनिक सेवा	**५२६३६६६**	**१५.७२%**	**८०२९९६**	**१५.२६%**
१.१ कार्यकारी र विधायिकाको निकाय,आर्थिक तथा वित्तिय र वैदेशिक मामिला	५०६४५१	१.५१%	११८३८७	२३.३८%
१.२ बाह्य आर्थिक सहायता	१३९१९२	०.४२%	१९५	०.१४%
१.३ सामान्य सेवा	९२६६२३	२.७७%	१३९२०	१.५०%
१.४ आधारभूत अनुसन्धान	१००००	०.०३%	०	०.००%
१.५ सामान्य सार्वजनिक सेवामा अनुसन्धान तथा विकास	२५३१००	०.७६%	२७६१८	१०.९१%
१.६ सामान्य सेवा - अन्यत्र वर्गीकृत नभएको	६००	०.००%	२६७	४४.५१%
१.८ विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण	३४२७७००	१०.२४%	६४२६०९	१८.७५%
३ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	**३६०४४३**	**१.०८%**	**१९२७६**	**५.३५%**
३.५ सार्वजनिक शान्ति सुरक्षामा अनुसन्धान तथा विकास	३६०४४३	१.०८%	१९२७६	५.३५%
४ आर्थिक मामिला	**१७४६८९५८**	**५२.१८%**	**१५३८७८७**	**८.८१%**
४.१ सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम मामिला	१००००	०.०३%	०	०.००%
४.२ कृषि, वन , मत्स्यपालन तथा शिकार	८३४१६४२	२४.९२%	६३४८४७	७.६१%
४.४ खानी , उत्पादन तथा निर्माण	२३५५००	०.७०%	१४६८८	६.२४%
४.५ यातायात	७८५९६१९	२३.४८%	७६९८०६	९.७९%
४.७ अन्य उद्योगहरु	८०८४७५	२.४२%	७३९८३	९.१५%
४.८ अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला	२१३७२२	०.६४%	४५४६२	२१.२७%
५ वातावरण संरक्षण	**४३०००**	**०.१३%**	**३५५**	**०.८३%**
५.६ वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	४३०००	०.१३%	३५५	०.८३%

कार्यगत खर्च बर्गीकरण	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
६ आवास तथा सामुदायिक सुविधा	**३२७३५७५**	**९.७८%**	**१२८२१९**	**३.९२%**
६.१ आवास विकास	१३६२७५९	४.०७%	५११५०	३.७५%
६.३ खानेपानी	१९१०८१६	५.७१%	७७०६९	४.०३%
७ स्वास्थ्य	**२८२४६५७**	**८.४४%**	**७९५८३०**	**२८.१७%**
७.१ औषधी उत्पादन,उपकरण तथा औजार	२८२००	०.०८%	७२५१	२५.७१%
७.२ वहिरंङ्ग सेवा	१०२४००	०.३१%	१३७७१	१३.४५%
७.३ अस्पताल सेवा	४४२०००	१.३२%	११९१८९	२६.९७%
७.४ सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	२०७०८५७	६.१९%	५९१८२४	२८.५८%
७.५ स्वास्थ्यमा अनुसन्धान सेवा	१८१२००	०.५४%	६३७९५	३५.२१%
९ शिक्षा	**४२२४०४९**	**१२.६२%**	**३७५८१९**	**८.९०%**
९.५ तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)	५५०१००	१.६४%	९९६३५	१८.११%
९.६ शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु	३५८३३३९	१०.७०%	२५५०९२	७.१२%
९.७ शिक्षा - अनुसन्धान विकास	९०६१०	०.२७%	२१०९२	२३.२८%
१० सामाजिक सुरक्षा	**१७७००**	**०.०५%**	**८१९**	**४.६३%**
१०.५ बेरोजगार	१४२००	०.०४%	८१९	५.७७%
१०.७ सामाजिक असमावेशी	३५००	०.०१%	०	०.००%
कुल जम्मा	**३३४७६०४८**	**१००.००%**	**३६६२१०२**	**१०.९४%**

कार्यक्षेत्रगत रुपमा हेर्दा विकासमुखी क्षेत्रमा खर्च अपेक्षाकृत कम रहेको देखिन्छ। कुल बजेटको ५२.१८ प्रतिशत रहेको आर्थिक मामिला क्षेत्रको खर्च ८.८१ प्रतिशत मात्र रहेको हुँदा समग्र वित्तीय प्रगति प्रभावित भएको छ। स्वास्थ्य क्षेत्र सबैभन्दा प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भएको क्षेत्र देखिन्छ, जहाँ सार्वजनिक स्वास्थ्य, अस्पताल सेवा तथा स्वास्थ्य अनुसन्धानमा उल्लेखनीय प्रगति भएको छ। आवास, खानेपानी, वातावरण संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा जस्ता नागरिकको जीवनस्तरसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित क्षेत्रमा खर्च तुलनात्मक रुपमा न्यून रहेको देखिन्छ।

३.७. प्राथमिकताका आधारमा खर्चको स्थिति

चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको रकमलाई प्राथमिकताका आधारमा वर्गीकरण गर्दा समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १२ प्राथमिकताका आधारमा कुल विनियोजन र अर्धवार्षिक अवधिको खर्चको तुलना (रू. हजारमा)

प्राथमिकता	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कुल जम्मा
बजेट	**१३६३५८४२**	**१९८३०२०६**	**१००००**	**३३४७६०४८**
पहिलो प्राथमिकता (P1)	१३१५२७४२	१८४२२९०६	१००००	३१५८५६४८
दोस्रो प्राथमिकता (P2)	४८३१००	१४०७३००	०	१८९०४००
खर्च	**२६५४४५५**	**१००७६४७**	**०**	**३६६२१०२**
पहिलो प्राथमिकता (P1)	२५३२९७७	९४१३१२	०	३४७४२८९
दोस्रो प्राथमिकता (P2)	१२१४७८	६६३३५	०	१८७८१३
विनियोजन अनुपात				
बजेट	**१००.००%**	**१००.००%**	**१००.००%**	**१००.००%**
पहिलो प्राथमिकता (P1)	९६.४६%	९२.९०%	१००.००%	९४.३५%
दोस्रो प्राथमिकता (P2)	३.५४%	७.१०%	०.००	५.६५%
खर्च प्रतिशत				
खर्च	**१९.४७%**	**५.०८%**	**०.००**	**१०.९४%**
पहिलो प्राथमिकता (P1)	१९.२६%	५.११%	०.००	११.००%

प्राथमिकता	चालु	पूँजीगत	वित्तीय व्यवस्था	कुल जम्मा
दोस्रो प्राथमिकता (P2)	२५.१५%	४.७१%	०.००	९.९४%

कूल विनियोजनको ९४.३५ प्रतिशत पहिलो प्राथमिकता तर्फ विनियोजन भएको देखिन्छ भने समिक्षा अवधिमा कुल विनियोजनको ११ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ। कुल विनियोजनको ५.६५ प्रतिशत दोस्रो प्राथमिकता प्राप्त आयोजना तथा क्रियाकलाप तर्फ विनियोजन भएकोमा समिक्षा अवधिमा विनियोजनको ९.९४ प्रतिशत मात्र खर्च भएको देखिन्च। समिक्षा अवधिमा पूँजीगत तर्फ पहिलो प्राथतकताका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु तर्फ ५.११ प्रतिशत र दोस्रो प्राथमिकता तर्फ ४.७१ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ।

३.८. रणनीतिक स्तम्भहरूको आधारमा खर्चको स्थिति

चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको रकमलाई रणनीतिक स्तम्भका आधारमा वर्गीकरण गर्दा समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १३ रणनीतिक स्तम्भका आधारमा भएको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

रणनीतिक संकेत	विवरण	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	आर्थिक बृद्धि	१०९६९२४१	३२.७७	१०९३०१३	९.९६
२	स्वास्थ्य तथा शिक्षा	९५२२१३९	२८.४४	१०८२७०५	११.३७
३	अन्तरआबद्धता र शहरी विकास	५२८६७५	१.५८	७१६०२	१३.५४
४	उत्पादन र उत्पादकत्व अभिबृद्धि	२६०९१८६	७.७९	१६५४४८	६.३४
५	सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण	७३९६१५५	२२.०९	१०६९७१८	१४.४६
७	प्राकृतिक स्रोत तथा उत्थानशीलता	७३३०४३	२.१९	३८४१९	५.२४
८	प्राकृतिक स्रोत तथा उत्थानशीलता	३६४९०८	१.०९	४३९१०	१२.०३
९	साधारण प्रशासन	१३५२७०१	४.०४	९७२८६	७.१९
जम्मा		३३४७६०४८	१००.००	३६६२१०२	१०.९४

स्तम्भका आधारमा आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को विनियोजनमा सबै भन्दा आर्थिक बृद्धि तर्फ ३२.७७ प्रतिशत विनियोजन भएको देखिन्छ, स्वास्थ्य तथा शिक्षामा तर्फ २८.४४ प्रतिशत र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण तर्फ २२.०९ प्रतिशत विनियोजन भएको देखिन्छ। समिक्षा अवधिमा सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण, अन्तरआबद्धता र शहरी विकास, प्राकृतिक स्रोत तथा उत्थानशीलता र स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रहरुमा दोहोरो अङ्कको बृद्धि देखिएता पनि कुल खर्च १०.९४ प्रतिशतमा सीमित भएको देखिन्छ।

३.९. दिगो विकास लक्ष्यको आधारमा खर्च स्थिति

चालु आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको कूल रकमलाई दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि गरिएको विनियोजनका आधारमा हेर्दा समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १४ दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि भएको विनियोजनका खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

	दिगो विकास लक्ष्य	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
०	सांकेतीकरण नगरिएको	६७१८७७५	२०.०७	९६६५००	१४.३९
१	गरिबीको अन्त्य	२०८४४२३	६.२३	१४६५२८	७.०३
२	शून्य भोकमरी	११६७१५४	३.४९	७७७२७	६.६६

	दिगो विकास लक्ष्य	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
३	स्वस्थ जीवन	२७०७१४६	८.०९	७७०५१५	२८.४६
४	गुणस्तरीय शिक्षा	२४४०७४८	७.२९	१३६९५२	५.६१
५	लैङ्गिक समानता	१३३९३०१	४.००	१४०५२०	१०.४९
६	दिगो सफा पानी तथा सरसफाइ सेवा	२४७२६८५	७.३९	८३९३९	३.३९
८	समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम	८००३२७५	२३.९१	९७५७९१	१२.१९
९	उद्योग, नवीन खोज र पूर्वाधार	२३८२६१	०.७१	५८७४७	२४.६६
१०	असमानता न्यूनीकरण	४२२५३८	१.२६	२९३६१	६.९५
११	दिगो शहर र वस्तीहरू	१३२२७५९	३.९५	५०७२२	३.८३
१२	दिगो उपभोग तथा उत्पादन	२७६४६	०.०८	६९६६	२५.२०
१३	जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	३५८५४९१	१०.७१	९८७६७	२.७५
१५	भूसतह स्रोतको उपयोग	२६४५९६	०.७९	४७२०४	१७.८४
१६	शान्तिपूर्ण, न्यायपूर्ण र सशक्त समाज	३६०४४३	१.०८	१९२७६	५.३५
१७	दिगो विकासका लागि साझेदारी	३२०८०७	०.९६	५२५८८	१६.३९

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कुल बजेटको २०.०७ प्रतिशत अझै पनि दिगो विकास लक्ष्यसँग सांकेतीकरण नगरिएका शीर्षकहरुमा रहेको छ। यसले प्रदेशको बजेट प्रणाली पूर्णरुप SDG मा आधारित भई नसकेको र थप सुदृढ बनाउनुपर्ने आवश्यकता तर्फ संकेत गरेको छ। SDG 8 समावेशी आर्थिक वृद्धि तथा मर्यादित काम तर्फ कुल विनियोजनको २३.९१ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ। यसैगरी, SDG 13 जलवायु परिवर्तन अनुकूलन तर्फ १०.७१ प्रतिशत, SDG 3 स्वस्थ जीवन तर्फ ८.०९ प्रतिशत, SDG 6 सफा पानी तथा सरसफाइ तर्फ ७.३९ प्रतिशत, तथा SDG 4 गुणस्तरीय शिक्षा तर्फ ७.२९ प्रतिशत विनियोजन गरिएको छ।

सबै भन्दा राम्रो कार्यान्वयन भएको प्रमुख लक्ष्यको रुपमा रहेको SDG ३ स्वस्थ जीवन तर्फ रु. २ अर्ब ७० लाख विनियोजनमध्ये ७७ लाख खर्च भई २८.४६ प्रतिशत खर्च भएको छ, जुन सबैभन्दा राम्रो कार्यान्वयन भएको प्रमुख लक्ष्य हो। SDG ९ र SDG १२ मा खर्च प्रतिशत उच्च देखिए पनि यी शीर्षकहरूको कुल बजेट अपेक्षाकृत सानो भएकाले समग्र बजेट कार्यान्वयनमा यसको प्रभाव सीमित रहेको देखिन्छ।

३.१०. लैंगिक बजेट विनियोजन र खर्च स्थिति

चालु आर्थिक वर्षको लैंगिक उत्तरदायी बजेट विनियोजन र समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १५ लैंगिक उत्तरदायी बजेट तर्फ भएको विनियोजनका खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

लैंगिक संकेत	लैंगिक उत्तरदायी बजेट	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	२०००५७९३	५९.७६	२३३७०५८	११.६८
२	अप्रत्यक्ष लाभ	१२६७१४९६	३७.८५	११८९९००	९.३९
३	तटस्थ	७९८७५९	२.३९	१३५१४४.८	१६.९२
जम्मा		३३४७६०४८	१००.००	३६६२१०२	१०.९४

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को कुल बजेटको ५९.७६ प्रतिशत प्रत्यक्ष लाभ, ३७.८५ प्रतिशत अप्रत्यक्ष लाभ र २.३९ प्रतिशत तटस्थ तर्फ विनियोजित भएको छ भने खर्च प्रत्यक्ष लाभ तर्फ ११.६८ प्रतिशत, अप्रत्यक्ष लाभ तर्फ ९.३९ प्रतिसत र तटस्थ तर्फ २.३९ प्रतिशत भएको छ।

३.११. जलवायु बजेट विनियोजन र खर्च

चालु आर्थिक वर्षको जलवायु परिवर्तन बजेट विनियोजन र समीक्षा अवधिमा भएको खर्चको विवरणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १६ जलवायु परिवर्तन तर्फ भएको बजेट विनियोजनका खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

जलवायु संकेत	जलवायु परिवर्तन बजेट	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	प्रत्यक्ष लाभ	१६३४४६३७	४८.८२	१२६४८४३.४१४	७.७४
२	अप्रत्यक्ष लाभ	९९९९९९४	२९.८७	१६०९३४२	१६.०९
३	तटस्थ	७१३१४१७	२१.३	७८७९१७	११.०५
जम्मा		३३४७६०४८	१००	.३६६२१०२	१०.९४

३.१२. खर्च शीर्षकगत अवस्था

चालु आर्थिक वर्षमा शीर्षकगत आधारमा गरिएको विनियोजन रकम र पहिलो ६ महिनाको अवधिमा भएको खर्चको विवरणको सारांश निम्नानुसार तालिकामा देखाइएको छ।

तालिका १७ खर्च शीर्षकगत विनियोजन र खर्चको सारांश

माथिल्लो ख.शी.नं.	विनियोजन	विनियोजन अनुपात	खर्च	खर्च प्रतिशत
चालु	**१३६३५८४२**	**४०.७३%**	**२६५४४५१**	**१९.४७%**
२७२००-सामाजिक सहायता	२०५६३०	०.६१%	९०३४३	४३.९३%
२२४००-सेवा तथा परामर्श खर्च	८३९१०६	२.५१%	३५२५५४	४२.०२%
२७१००-सामाजिक सुरक्षा	८८४००	०.२६%	३३०७२	३७.४१%
२२१००-सेवा महसुल	१४०३२३	०.४२%	५०१३३	३५.७३%
२११००-पारिश्रमिक / सुविधा	२४७९४१७	७.४१%	७८५४४३	३१.६८%
२२७००-विविध खर्च	१३२९६३	०.४०%	३७७०५	२८.३६%
२२३००-कार्यालय सामान तथा सेवाहरू	२०४८४२	०.६१%	५२६९८	२५.७३%
२२६००-अनुगमण भ्रमण	१५४२०८	०.४६%	३६८९८	२३.९३%
२२२००-पूँजीगत सम्पत्तिको संचालन र सम्भार खर्च	३३२९९३	०.९९%	७९४२०	२३.८५%
२८१००-सम्पत्ति सम्वन्धी खर्च	१०३५००	०.३१%	२४२६१	२३.४४%
२६३००-अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान	३४२७७००	१०.२४%	६४२६०७	१८.७५%
२१२००-कर्मचारीको सामाजिक सुरक्षा खर्च	३३२६१	०.१०%	४५४०	१३.६५%
२२५००-कार्यक्रम सम्वन्धी खर्चहरू	४७३७११४	१४.१५%	४५२५०९	९.५५%
२८२००-फिर्ता प्राप्ति	१०८००	०.०३%	४५९	४.२५%
२६४००-सामाजिक सेवा अनुदान	३९२९५०	१.१७%	११८०९	३.०१%
२८९००-भैपरी आउने चालु खर्च	३५०५६६	१.०५%	०	०.००%
२५२००-व्यवसायहरुलाई पूँजीगत सहयता	२६९	०.००%	०	०.००%
२५३००-अन्य सहायता	८००	०.००%	०	०.००%
२५१००-संस्थानहरुलाई पूँजीगत सहयता	१०००	०.००%	०	०.००%
पूँजीगत	**१९८४०२०६**	**५९.२७%**	**१००७६४८**	**५.०८%**
३११००-स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	१९६६४२०६	५८.७४%	१००७६२२	५.१२%
३१४००-प्राकृतिक सम्पत्ति (Non-produced assets)	१६०००	०.०५%	२६	०.१६%
३२१००-आन्तरिक वित्तीय सम्पत्ति	१००००	०.०३%	०	०.००%

३१५००-भैपरी आउने पूँजीगत	१५००००	०.४५%	०	०.००%

चालु आर्थिक वर्षको कुल विनियोजनको चालु तर्फको ४०.७३ प्रतिशत रहेको विनियोजन भार सबै भन्दा बढी रहेको खर्च शीर्षक २२५००-कार्यक्रम सम्वन्धी खर्चहरूमा १४.१५ प्रतिशत रहेको छ भने खर्च शीर्षक २६३००-अन्य तहका सरकारहरूलाई अनुदान तर्फ १०.२४ प्रतिशत विनियोजन रहेको देखिन्छ। यी शीर्षकहरुमा क्रमश खर्च ९.५५ प्रतिशत र १८.७५ रहेको छ। तुलनात्मक रुपले विनियोजन न्यून रहेता पनि उच्च खर्च प्रतिशत रहेका २७२००-सामाजिक सहायता तर्फ ४३.९३ प्रतिशत, २२४००-सेवा तथा परामर्श खर्च तर्फ ४२.०२ प्रतिशत, २७१००-सामाजिक सुरक्षा तर्फ ३७.४१ प्रतिशत, २२१००-सेवा महसुल तर्फ ३५.७३ प्रतिशत र २११००-पारिश्रमिक/सुविधा तर्फ ३१.६८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

चालु आर्थिक वर्षमा पूँजीगत तर्फको कुल विनियोजन ५९.२७ प्रतिशत रहेकोमा ५८.७४ प्रतिशत खर्च शीर्षक ३११००-स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च तर्फ विनियोजन रहेको देखिन्छ। समिक्षा अवधिमा जेन-जी आन्दोलन लगायतका कारणले गर्दा यस शीर्षकमा खर्च ५.१२ प्रतिशत मात्र हुन गएकोले प्रदेशको समग्र खर्च प्रभावित भएको देखिन्छ।

समिक्षा अवधिमा शीर्षकगत खर्चको विस्तृत विवरण अनुसूची – १ मा रहेको छ। पूँजीगत खर्च शीर्षक नं. ३११०० भित्रका खर्चशीर्षकहरुको विस्तृत खर्च हेर्दा गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद (३१११२) तर्फ ५.३३ प्रतिशत, सडक तथा पूल निर्माण (३११५१) तर्फ ९.८६ प्रतिशत, सिंचाई संरचना निर्माण (३११५५) तर्फ १.७४ प्रतिशत, खानेपानी संरचना निर्माण (३११५६) तर्फ २.३८ प्रतिशत, र अन्य सार्वजनिक निर्माण (३११५९) तर्फ १.१५ प्रतिशत मात्र खर्च भएको छ।

परिच्छेद-४
स्रोत व्यवस्थापन विश्लेषण

४.१. स्रोत व्यवस्थापन

चालु आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि गरिने स्रोत व्यवस्थापनको वार्षिक लक्ष्य र पहिलो ६ महिनाको अवधिमा प्राप्त भएको स्रोतको अवस्थालाई निम्नानुसार देखाइएको छ।

क्र.सं.	स्रोत	अनुमान	प्राप्ति	प्राप्ति प्रतिशत
१	आन्तरिक राजस्व	१६५००००	५९०९५८	३५.८२
२	राजस्व बाँडफाँट	९८७२५००	४२२४४८५	४२.७९
३	रोयल्टी	८००००	३०९९	३.८७
४	नगद मौज्दात	७६६६३४८	३५४३४४२	४६.२२
प्रदेश स्रोत जम्मा (क)		१९२६८८४८	८३६१९८४	४३.४०
५	समानीकरण अनुदान	८९२५६००	२२३१४००	२५.००
६	ससर्त अनुदान	४१६३०००	०	०.००
७	विशेष अनुदान	५१६०००	१२९०००	२५.००
८	समपूरक अनुदान	६०२६००	०	०.००
संघ अनुदान जम्मा (ख)		१४२०७२००	२३६०४००	१६.६१
कूल जम्मा (क)+(ख)		३३४७६०४८	१०७२२३८४	३२.०३

तालिका १८ स्रोत अनुमान र यथार्त आयको अवस्था (रू. हजारमा)

चालु आथिक वर्षको स्रोत व्यवस्थापनका लागि प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व संकलन रू. १ अर्ब ६५ करोड, नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रू. १४ अर्ब २० करोड ७२ लाख, बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्व (मुल्य अभिबृद्धि कर र अन्तःशुल्क) वापत रू. ९ अर्ब ८७ करोड २५ लाख, रोयल्टी रू. ८ करोड र नगद मौज्दात रू. ७ अर्ब ६६ करोड ६३ लाख ४८ हजार वार्षिक लक्ष्य राखिएकोमा समीक्षा अवधिमा कुल रु. **१० अर्ब ७२ करोड २३ लाख ८४ हजार** प्राप्त भएको छ जुन वार्षिक लक्ष्यको ३२.०३ प्रतिशत हो। गत आर्थिक वर्षको सोही अवधिमा रू. १५ अर्ब ३७ करोड ०३ लाख ०७ हजार अर्थात वार्षिक लक्ष्यको ४८.५९ प्रतिशत स्रोत व्यवस्थापन भएको थियो।

४.२. प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व प्राप्तिको अवस्था

चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनामा प्राप्त शीर्षकगत राजस्वको अवस्था देहाएको तालिकामा देखाइएको छ।

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	रकम
१	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर	२२२९८१
२	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने मनोरञ्जन कर	१
३	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापनकर	३४२
४	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर	८३८०७
५	सरकारीसम्पत्तीको वहालबाट प्राप्त आय	५१८
६	बाँडफाँड भई प्राप्त दहत्तर बहत्तरको विक्रिबाट प्राप्त हुने आय	१०७३
७	कृषिउत्पादनको विक्रीबाट प्राप्त रकम	३१५४
८	सरकारीसम्पतीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	४७

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक	रकम
९	अन्यविक्रीबाट प्राप्त रकम	१३२
१०	अन्यसेवा शुल्क तथा विक्री	०
११	शिक्षाक्षेत्रको आम्दानी	५७
१२	परीक्षाशुल्क	३०४
१३	यातायातक्षेत्रको आम्दानी	१६५१३
१४	अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	१५६९४
१५	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१९१९०
१६	चालक अनुमति पत्र, सवारी दर्ता किताब (Blue book) सम्बन्धी दस्तुर	१००९२०
१७	वन क्षेत्रको अन्य आय	६१७४८
१८	अन्य क्षेत्रको आय	४०
१९	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	४५०४
२०	धरौटी सदरस्याहा	८
२१	बीमादावी प्राप्ति	३४३०७
२२	अन्यराजस्व	४
२३	बेरूजू	२५३३६
२४	अनुदान फिर्ता	२७५
	कूल जम्मा	५९०९५८

तालिका १९ शीर्षकगत राजस्व सङ्कलनको अवस्था (रू. हजारमा)

४.३. प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व प्राप्तिको लक्ष्यगत प्रवृत्ति

प्रदेश सरकारको ५ आर्थिक वर्षको अर्धवार्षिक अवधिको राजस्व प्राप्तिको अवस्था देहाय बमोजिमको तलिकामा देखाइएको छ।

विवरण	२०७८/७९	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०८२/८३
वार्षिक लक्ष्य	१०८३०२१	२००००००	१५०००००	१६०७०१५	१६५००००
यथार्थ असुली	७१२९३८	५८०३७७	५६६७४५	६३७२४५	५९०९५८
असुली प्रतिशत	६५.८३	२९.०२	३७.७८	३९.६५	३५.८२

तालिका २० आन्तरिक राजस्वको लक्ष्य र असुलीको अवस्था (रू. हजारमा)

परिच्छेद-५
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण

५.१. प्रदेश सरकारबाट स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण

५.१.१. वित्तीय समानीकरण अनुदान

सुदूरपश्चिम प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ को दफा ६ को उपदफा (२) मा वित्तीय समानीकरण अनुदानको एक चौथाईले हुन आउने रकम प्रत्येक आर्थिक वर्षको भाद्र १० गते, कार्तिक १० गते, माघ १० गते र बैशाख १० गते गरी चार किस्तामा सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्था रहे बमोजिम प्रदेश सरकारबाट चालु आर्थिक वर्षमा प्रदेश भित्रका सबै स्थानीय तहमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वापत कूल रू. ९० करोड विनियोजन गरिएकोमा चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको अवधिसम्ममा रू. ४२ करोड ४१ लाख ८१ हजार हस्तान्तरण भइसकेको छ।

५.१.२. ससर्त अनुदान

सुदूरपश्चिम प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ को दफा ६ को उपदफा (४) बमोजिम हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदान प्राप्त भएको योजना वा कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरी कार्यान्वयन हुने अवधि, कार्यान्वयनको प्रक्रिया, खर्चको अनुमान सहितको कार्ययोजना, मासिक नगद प्रवाहको विवरण र सम्बन्धित गाउँसभा वा नगरसभाले पारित गरेको राजस्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धित स्थानीय तहले साउन मसान्तभित्र प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाइ कार्यालयमा पेश गरेपछि उपदफा (५) बमोजिम ससर्त अनुदान रकमको एक तिहाईले हुन आउने रकम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाइ कार्यालयले सम्बन्धित स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा संवत् २०८२ साल भाद्र २ गतेभित्र हस्तान्तरण गर्ने र उपदफा (६) बमोजिमको खर्चको विवरणको आधारमा प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाइ कार्यालयले उपदफा (५) बमोजिम स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको ससर्त अनुदानको रकम समायोजन गरी बाँकी रकम शोधभर्नाका रूपमा २०८२ सालको मंसिर २५ गते, चैत्र २५ गते र २०८३ सालको असार १० गतेभित्र हस्तान्तरण गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। सोहि व्यवस्था अनुसार चालु आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण हुने ससर्त अनुदानका लागि विनियोजन भएको रू. १ अर्व २ करोड ७७ लाखमध्ये पहिलो ६ महिनामा रू. १८ करोड २६ लाख ६० हजार निकासा भएको छ।

५.१.३. विशेष अनुदान

सुदूरपश्चिम प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ को दफा ६ को उपदफा (८) बमोजिम प्रदेश सरकारले स्वीकृत गरेको कार्यविधि बमोजिम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाइले स्थानीय तहलाई विशेष अनुदान रकम हस्तान्तरण गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। चालु आर्थिक वर्षमा विशेष अनुदानतर्फ जम्मा रू. ५० करोड विनियोजन गरिएकोमा प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८१ र प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को व्यवस्था बमोजिम चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको अवधिसम्म रु. १ करोड ५ लाख ९५ हजार सम्बन्धित स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरिएको छ।

५.१.४. समपूरक अनुदान

सुदूरपश्चिम प्रदेश विनियोजन ऐन, २०८२ को दफा ६ को उपदफा (८) बमोजिम प्रदेश सरकारले स्वीकृत गरेको कार्यविधि बमोजिम प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय वा प्रदेश लेखा इकाइले

स्थानीय तहलाई समपूरक अनुदान रकम हस्तान्तरण गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। प्रदेश सरकारबाट चालु आर्थिक वर्षमा समपूरक अनुदानवापत जम्मा रू. १ अर्ब विनियोजन गरिएकोमा प्रदेश समपूरक अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को व्यवस्था बमोजिम आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनासम्म कूल रू. २ करोड ५१ लाख ७३ हजार हस्तान्तरण गरिएको छ।

तालिका २१ वित्तीय हस्तान्तरणको विनियोजन र खर्च (रू. हजारमा)

क्र.सं.	अदान शीर्षक	विनियोजन	निकासा/खर्च	खर्च प्रतिशत
१	समानीकरण	९०००००	४२४१८१	४७.१३
२	ससर्त	१०२७७००	१८२६६०	१७.७७
३	विशेष	५०००००	१०५९५	२.१२
४	समपूरक	१००००००	२५१७३	२.५२
जम्मा		३४२७७००	६४२६०९	१८.७५

५.१.५. अर्धवार्षिक अवधिमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको विवरण

चालु आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरण र खर्च सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची – २ मा रहेको छ भने तल तालिकामा शीर्षकगत विनियोजन र खर्चको सारांश प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २२ स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तर खर्चको सारांश

विनियोजन / खर्च	उपमहानगरपालिका	गाँउपालिका	नगरपालिका	जम्मा
कुल विनियोजन	**११२२४१**	**१८८४१०९**	**१४३१३५०**	**३४२७७००**
समानीकरण	२६४४१	४५६००९	४१७५५०	९०००००
सशर्त चालु	२५०००	१०००००	३७०००	१६२०००
सशर्त पूँजीगत	२५५००	४८८७००	३५१५००	८६५७००
विशेष चालु	०	१३४५००	८७०००	२२१५००
विशेष पूँजीगत	१००००	१५२०००	११६५००	२७८५००
समपुरक	२५३००	५५२९००	४२१८००	१००००००
कुल खर्च	**१५२११**	**३५५८९०**	**२७१५०८**	**६४२६०९**
समानीकरण	१३२२१	२०७९९८	२०२९६३	४२४१८१
सशर्त चालु	०	१८१६९	३८४२	२२०११
सशर्त पूँजीगत	०	११३३०५	४७३४३	१६०६४८
विशेष चालु	०	१७६५	८२५०	१००१५
विशेष पूँजीगत	०	०	५७९	५७९
समपुरक	१९९१	१४६५२	८५३१	२५१७३
खर्च प्रतिशत	**१३.५५**	**१८.८९**	**१८.९७**	**१८.७५**

स्थानीय तहहरुमा चालु आर्थिक वर्षमा भएको कुल विनियोजन रु. ३ अर्ब ४२ करोड ७७ लाख माध्य सशर्त अनुदान (चालु र पूँजीगत समेत) तर्फ रु. १ अर्ब २ करोड ७७ लाख, समपुरक अनुदान

तर्फ रु. १ अर्ब, समानीकरण अनुदान तर्फ रु. ९० करोड र विशेष अनुदान तर्फ रु. ५० करोड विनियोजन भएको छ।

समिक्षा अवधिसम्मको निकासा (खर्च) लाई हेर्दा समानीकरण तर्फ ४७.१३ प्रतिशत, सशर्त (चालु र पूँजीगत समेत) तर्फ ३२.१४ प्रतिशत, विशेष (चालु र पूँजीगत समेत) तर्फ ४.७३ प्रतिशत र समपुरक तर्फ २.५२ प्रतिशत खर्च निकासा भई सकेको छ।

स्थानीय तहगत विनियोजन हेर्दा सबै भन्दा बढी विनियोजन धनगढी नगरपालिकामा रु. ११ करोड २२ लाख ४१ हजार विनियोजन भएको छ। यसैगरी गाँउपालिकाहरुमा सबै भन्दा बढी डीलासैनी गाँउपालिकामा रु. ९ करोड १ लाख ८ हजार विनियोजन भएको छ भने नगरपालिकाहरुमा सबै भन्दाबढी परशुराम नगरपालिकामा रु ८ करोड ७६ लाख ३७ हजार विनियोजन भएको छ।

सबै भन्दा कम विनियोजन नगरपालिका मध्ये मंगलसेन नगरपालिकालाई रु. २ करोड २३ लाख ६८ हजार विनियोजन रहेको छ भने गाँउपालिका मध्ये बान्नीगढी जयगढ गाँउपालिकालाई रु. १ करोड ५६ लाख ३५ हजार मात्र विनियोजन भएको छ।

पालिकागत खर्च क्षमताको तुलना गर्दा उपमहानगरपालिकाको ८.८१ प्रतिशत रहेको छ। नगरपालिका मध्ये त्रिवेणी नगरपालिकाको सबै भन्दा बढी ४२.९६ प्रतिसत र सबै भन्दा कम बडिमालिका नगरपालिकाको शुन्य प्रतिशत रहेको छ। यसैगरी, गाँउपालिकाहरु मध्ये सबै भन्दा राम्रो खर्च क्षमता व्याँस गाँउपालिकाको ४०.८८ प्रतिशत र कमजोर बडीकेदार गाँउपालिकाको शुन्य प्रतिशत रहेको छ।

परिच्छेद-६
निकायगत प्रगति विवरण

६.१. प्रदेश व्यवस्थापिका

६.१.१. वित्तीय विवरण

प्रदेश व्यवस्थापिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ र २०८२/८३ को खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको उपशीर्षकगत खर्चको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका २३ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (खुद)		खर्च (पौष मसान्त)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	**१६६१८०**	**१७०६६**	**६३७९५**	**१६४५**	**३८.३९**	**९.६४**
२०२०००००१-प्रदेश सभा	२५९०	०	१२४६	०	४८.१३	०
२०२००००११-प्रदेश सभा	११६२४५	१४९६७	४५२९४	१६१२	३८.९६	१०.७७
२०२००००१२-प्रदेश सभा सचिवालय	४७३४५	२०९९	१७२५५	३३	३६.४५	१.५९
२०८२/८३	**१७३९७३**	**२११०१**	**५१५७४**	**६७३५**	**२९.६४**	**३१.९२**
२०२०००००१-प्रदेश सभा	२६००	०	१२७३	०	४८.९५	०
२०२००००११-प्रदेश सभा	१२२१२३	१६६७१	३५३१६	४४६५	२८.९२	२६.७८
२०२००००१२-प्रदेश सभा सचिवालय	४९२५०	४४३०	१४९८५	२२७०	३०.४३	५१.२३

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा प्रदेश सभा सचिवालयको चालु खर्च तर्फ ८.७४ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ भने पुँजीगत खर्च तर्फ २२.२८ प्रतिशतले बढी खर्च भएको छ।

६.१.२. तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरणः

तालिका २४ नीति तथा कानुनहरु

तर्जुमा भएका नीति तथा कानून	तर्जुमाको क्रममा रहेका नीति तथा कानून
आ.व. २०८२/०८३ मा हालसम्म प्रदेश सभाबाट कुनै थप नयाँ विधेयक पारित नभएको।	आ.व.२०८२/८३ भन्दा अगाडि प्रदेश सभामा टेवुल भएका तर पारित हुन बाँकी रहेका विधेयकहरुः १. केही उद्योग तथा वन सम्बन्धी ऐनलाई संशोधन गर्ने बनेको विधेयक २. टिकापुर विज्ञान तथा प्रविधि विश्वविद्यालय सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक ३. सुदूरपश्चिम प्रदेश बरघर र भलमन्सा प्रथा संरक्षण तथा विकास सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक आ.व.२०८२।०८३ को श्रावण पछी प्रदेश सभामा टेवुल भएका तर पारित हुन बाँकी रहेका बिधेयकहरु ४. दलित सशक्तिकरण ऐन२०७८ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक ५. सुदूर पश्चिम प्रदेश जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक ६. सुदुरपश्चिम प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा संचालन (पहिलो संशोधन) विधेयक २०८२)

६.१.३. सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

- जेन-जी आन्दोलनका क्रममा क्षतिग्रस्त सँरचनाहरु सामान्य मर्मत सुधार गरी सचिवालय र सभाको कार्य सन्चालन गरिएको।

६.१.४. विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सो को कारण

- जेन-जी आन्दोलन पश्चात संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट केही कार्यक्रममा अनुत्पादक खर्च नगर्न भएका नीतिगत निर्णयहरु।

६.१.५. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती

- प्रदेश सभा सचिवालयको विभिन्न शीर्षक अन्तरगतको स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कटौती हुनु।
- रकमान्तर लगायत रकम मागका विषयहरुमा सम्बन्धित निकायहरुबाट समयमै निर्णय नभई दिनु।

६.१.६. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- सम्बन्धित निकायहरुलाई पत्राचार गर्ने गरिएको।

६.२. प्रदेश लोक सेवा आयोग

६.२.१. वित्तीय विवरण

प्रदेश लोक सेवा आयोगको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ र २०८२/८३ को खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका २५ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्त)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	७४२६८	५०००	१०२१६	५२३	१३.७६	१०.४६
२१०००११-प्रदेश लोक सेवा आयोग	७२५८	०	१७५१	०	२४.१३	०
२१०००१२-प्रदेश लोक सेवा आयोग	६७०१०	५०००	८४६५	५२३	१२.६३	१०.४७
२०८२/८३	११८१५०	५०००	३०९२७	४२७	२६.१८	८.५४
२१०००११-प्रदेश लोक सेवा आयोग	५४०८	०	२०२९	०	३७.५२	०
२१०००१२-प्रदेश लोक सेवा आयोग	११२७४२	५०००	२८८९८	४२७	२५.६३	८.५४

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा प्रदेश लोक सेवा आयोगको चालु तर्फ १२.४२ प्रतिशत विन्दुले बढी खर्च भएको छ भने पुँजीगत तर्फ १.९२ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.२.२. संकलन भएको राजस्व सम्बन्धी विवरण

तालिका २६ राजस्व सङ्कलनको अवस्था (रू. हजारमा)

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक नं.	राजस्व शीर्षक	राजस्व सङ्कलन
१	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	७०
२	१४२२४	परीक्षा शुल्क	९
जम्मा			७९

६.२.३. सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरु:

प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट समिक्षा अवधिमा सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- ❖ प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवाका रिक्त पदमा पदपूर्ति गर्न आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को पदपूर्ति सम्बन्धी वार्षिक कार्यतालिका प्रकाशन गरिएको।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा सम्पादन गरेका कामकारबाहीलाई समेटी आयोगको पाँचौं वार्षिक प्रतिवेदन स्वीकृत गरी ऐनको दफा ७ को उपदफा (६) बमोजिम माननीय प्रदेश प्रमुखज्यू समक्ष पेश गरिएको।
- ❖ **विज्ञापन**: प्रदेश निजामती सेवातर्फ विभिन्न सेवा, समूह, उपसमूह र तहका देहाय बमोजिमको पदसंख्या माग गरी विज्ञापन गरिएको छ।

तालिका २७ बढुवा र खुला तर्फको विज्ञापन र पद संख्या

तह	पदपूर्तिको किसिम	माग पद संख्या	कैफियत
१	ज्येष्ठता र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनद्वारा बढुवा	१	प्राविधिक
२	कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनद्वारा बढुवा	१	प्राविधिक

तह	पदपूर्तिको किसिम	माग पद संख्या	कैफियत
३	खुला, आ.प्र. तथा अन्तर तह प्रतियोगिता	२४	प्राविधिक
४	खुला प्रतियोगिता	३	प्राविधिक
कुल जम्मा		२९	

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म आ.व. २०८१/०८२ मा विज्ञापन गरिएका प्रदेश निजामती सेवातर्फ अधिकृतस्तर नवौं, आठौं र सातौं तहका विभिन्न **५६ वटा** पदनाम भएका पदहरुको लिखित परीक्षा सञ्चालन गरिएको।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म आ.व. २०८१/०८२ मा विज्ञापन गरिएका प्रदेश निजामती सेवातर्फ अधिकृतस्तर नवौं, आठौं र सातौं तहका विभिन्न **१५ वटा** पदनाम भएका पदहरुको लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशन गरिएको।
- ❖ **अन्तर्वार्ता तथा सिफारिस:** देहाय बमोजिमको पदको अन्तरवार्ता सम्पन्न भई उम्मेदवार सिफारिस समेत गरिएको छ।

तालिका २८ उम्मेदवार सिफारिस सम्बन्धी विवरण

विज्ञापन नं	पद, सेवा, समूह	तह	सिफारिस उम्मेदवार संख्या
१०६-१०९/ ०८१-८२	उप-सचिव/प्रदेश लेखा नियन्त्रक, प्रशासन, लेखा	९	४
५२३-५२४/ ०८१-८२	उप-सचिव/ उप निर्देशक, शिक्षा, शिक्षा प्रशासन	९	२

- ❖ आयोगमा दर्ता भएका ६८ जना व्यक्तिहरुलाई विषयविज्ञ/विशेषज्ञको सूचीमा समावेश गरिएको।
- ❖ प्रदेश लोक सेवा आयोग, सुदूरपश्चिम प्रदेश, अप्राविधिक तर्फ अधिकृत नवौं तहको इन बास्केट अभ्यास परीक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन (विधि र मापदण्ड) सम्बन्धी कार्यविधि, २०८२ र प्रदेश लोक सेवा आयोग, परीक्षा दस्तुर एवं खर्च व्यवस्थापन मापदण्ड, २०७८ को संशोधित मस्यौदा स्वीकृत गरिएको।
- ❖ आयोगको वेभसाइट psc.sudurpashchim.gov.np लाई अद्यावधिक गरिएको।

६.२.४. बजेट कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्या र चुनौतीहरु :

- ❖ सुदूरपश्चिम प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) सम्बन्धी नियमावली जारी भई नसकेकोले स्थानीय सेवाका पदमा पदपूर्ति कार्य अगाडी बढाउन नसकिएको।
- ❖ आयोगको स्थायी संगठन संरचना स्वीकृत हुन सकेको छैन। अन्तरिम संगठन संरचना बमोजिमको दरवन्दीमा समेत ३७ प्रतिशतको हाराहारीमा पद रिक्त रहेकोले कार्यसम्पादनको क्रममा कार्यरत जनशक्तिलाई कार्यबोझ रहेको।
- ❖ आयोगको आफ्नै भवन लगायतका भौतिक संरचनाको अभाव रहेको।
- ❖ पाठ्यक्रम र प्रश्नपत्र निर्माण, उत्तरपुस्तिका परीक्षण लगायतका विषेशज्ञ/विषयविज्ञहरुबाट सम्पादन गराउनु पर्ने कार्यका लागि प्रदेश स्तरमा सम्बन्धित विज्ञहरुको अभाव रहेको।

६.२.५. समस्या समाधानका लागि भए गरेका प्रयास :

- ❖ सुदूरपश्चिम प्रदेश स्थानीय सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८१ जारी भैसकेकोले उक्त ऐनको कार्यान्वयन गर्न सहजीकरणका लागि यथाशीघ्र नियमावली जारी गरिनुपर्ने भनी प्रदेश सरकारलाई सिफारिस गरिएको।
- ❖ आयोगको स्थायी संगठन संरचना तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको कार्य अगाडी बढाइएको।

- ❖ आयोगको कार्यप्रकृति अनुसार कार्यसम्पादन गर्न आयोगको लागि जग्गाको व्यवस्था गर्न प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिएको।
- ❖ उपलब्ध दक्ष विज्ञहरुको सूची स्वीकृत गर्दै आएको। साथै समयानुकुल अद्यावधिक समेत गर्ने गरिएको।

६.३. मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

६.३.१. वित्तीय विवरण

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्धवार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका २९ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्त)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	**२८२८३२**	**२९४३५**	**५९३८८**	**१५१२८**	**२१.००**	**५१.३९**
३०१०००११-मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	११८८८०	१५८१०	३७९७३	११८४७	३१.९४	७४.९४
३०१०००१२-सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष	२२८५०	११६२५	८७२७	२७८१	३८.१९	२३.९२
३०१९११२०-प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१४०५१२	२०००	१२३८३	५००	८.८१	२५.००
३०१९११२१-स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान(संघ शसर्त अनुदान)	५९०	०	३०५	०	५१.७८	०
२०८२/८३	**३२५३१३**	**७९५६०**	**५४८११**	**३७८०**	**१६.८५**	**४.७५**
३०१०००११-मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१३९७७३	४४२६०	२९६७५	१०७८	२१.२३	२.४४
३०१०००१२-सुदूरपश्चिम प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	३९१९०	३२०००	१३१६४	१५१७	३३.५९	४.७४
३०१९११२०-प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१४५७५०	३३००	११७०५	११८५	८.०३	३६
३०१९११२१-स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (संघ शसर्त अनुदान)	६००	०	२६७	०	४४.५१	०

समिक्षा अवधिमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको विनियोजित रकमको तुलनामा चालु खर्च तर्फ ४.१५ प्रतिशत र पुँजीगत खर्च तर्फ ४६.६४ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.३.२. तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरण (२०८२ पौष मसान्तसम्म):

आ.व. २०८२/८३ पौष मसान्तसम्ममा तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३० नीति तथा कानून

तर्जुमा भएका नीति तथा कानून	तर्जुमाको क्रममा रहेका नीति तथा कानून
सुदूरपश्चिम स्थानीय सेवा गठन तथा संचालन (पहिलो संशोधन विधेयक, २०८२	सुदूरपश्चिम स्थानीय सेवा गठन तथा संचालन नियमावली, २०८२
स्थानीय सेवा ऐन संशोधनको मस्यौदा तयार गरी प्रदेश सभामा पेश गरिएको	

६.३.३. सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्ममा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबाट सम्पादन भएका प्रमुख कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- प्रदेश प्राविधिक सहयोग समितिको बैठक सम्पन्न भई आ.व. २०८२/८३ को कार्यक्रम तथा बजेटको स्वीकृति,
- नवप्रवर्तन साझेदारी परियोजना कार्यविधि, २०८२ बमोजिम प्रदेश परियोजना छनौट तथा सिफारिस समिति गठन। नवप्रवर्तन साझेदारी परियोजनाको कार्यविधि अनुरुप बैठक बसी वार्षिक कार्ययोजना अनुसार नवप्रवर्तन कार्यक्रम सूचना प्रकाशन। पहिलो चरणमा छनौट हुन सफल स्थानीय तहका २ जना कर्मचारीहरुलाई एक दिवसीय अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न। एक दिवसीय अनुशिक्षण पश्चात पर्न आएका प्रस्तावहरुको प्रस्तुतीकरण र मुल्यांकन गरी अन्तिम प्रतिवेदन प्रदेश निर्देशक समिति समक्ष प्रस्तुत,
- नवप्रवर्तन साझेदारी परियोजना कार्यविधि, २०८२ बमोजिम आगमी वर्ष (आ.व. २०८३/८४) का लागि नवप्रवर्तन कार्यक्रम सूचना तथा थप सूचना प्रकाशन
- प्रदेश सरकार र प्रादेशिक कार्यालयहरुलाई विपक्षी बनाई सर्वोच्च अदालत तथा उच्च अदालतमा परेका ४० वटा मुद्दामा लिखित जवाफ तयार गरी पठाइएको।

६.३.४. हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिः

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्ममा हासिल भएका प्रमुख उपलब्धि देहाय बमोजिम रहेका छन्:

- प्रदेश तथा स्थानीय शासन सबलीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत चालू आ.व. २०८२/८३ का लागि योजना तथा बजेट स्वीकृति,
- नवप्रवर्तन साझेदारी परियोजनाको लागि पाँच स्थानीय तहका प्रस्तावित परियोजना छनौट गरी सूचना प्रकाशन र सम्पर्क गरी सम्झौता को प्रक्रिया अगाढी बढाइएको
- स्थानीय सेवा ऐन संशोधनको मस्यौदा तयार गरी प्रदेश सभामा पेश गरिएको।

६.३.५. विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसक्नुको कारणः

- समय-समयमा प्रादेशिक कार्यक्रम निर्देशक सरूवा तथा जेन-जी आन्दोलनको प्रभावका कारण प्रदेशमा योजना गरिएका कार्यक्रम अपेक्षाअनुरूप संचालन हुन सकेको छैन।

६.३.६. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :

- जेन-जी आन्दोलनले कार्यालय पूर्ण रुपमा नष्ट हुनु र संघीय अर्थ मन्त्रालयले जारी गरिएको खर्च मितव्ययीता मापदण्डले कार्यक्रमको प्रकृति अनुसार कार्य सम्पादन गर्न कठिनाइ रहेको छ।

६.३.७. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- ❖ आन्तरिक तयारीका कार्यहरुलाई प्राथमिकतामा राखी कार्य संचालन गरीरहेको।

६.४. आर्थिक मामिला मन्त्रालय

६.४.१. वित्तीय विवरण

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को आर्थिक मामिला मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ३१ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	१७१४१६	३४८२५	४५१६९	१०१०५	२६.३५	२९
३०५०००११-आर्थिक मामिला मन्त्रालय	१२९४५२	१२४७५	३१५९०	२७३१	२४.४०	२१.८९
३०५०१०११-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	२२८४१	९०४०	६७७३	०	२९.६५	०.००
३०५०१०१२-प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरू	१९१२३	१३३१०	६८०६	७३७४	३५.५९	५५.४०
२०८२/८३	१७८८७१	२५२१५	४१०००	४५०९	२२.९२	१७.८८
३०५०००११-आर्थिक मामिला मन्त्रालय	१२६४८६	१२२२५	२६२६३	३६०७	२०.७६	२९.५१
३०५०१०११-प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	२६८३८	१९००	७१०१	६०७	२६.४६	३१.९३
३०५०१०१२-प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरू	२५५४८	११०९०	७६३६	२९५	२९.८९	२.६६

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा आर्थिक मामिला मन्त्रालयको चालु खर्च तर्फ ३.४३ प्रतिशत विन्दुले कम खर्च भएको छ भने पुँजीगत खर्च तर्फ ११.१४ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.४.२. प्रमुख उपलब्धि

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयले चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पहिलो ६ महिनाको अवधिमा सम्पादन भएका कार्यक्रमबाट प्राप्त प्रमुख उपलब्धि निम्नानुसार रहेका छन्।

- ❖ विषयगत मन्त्रालयहरूबाट प्राप्त मागका आधारमा कार्यक्रम संशोधन, रकमान्तर, स्रोतान्तर तथा विभिन्न ऐन, कार्यविधि र मापदण्डमा राय/सहमति प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको।
- ❖ चालु आर्थिक वर्षको प्रदेश सरकारको बजेटलाई थप मितव्ययी बनाउन मन्त्रिपरिषद्को निर्णयबमोजिम खर्च कटौतीसम्बन्धी निर्णय कार्यान्वयन गरिएको।
- ❖ प्रदेश सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा दोहोरो परेका पुँजीगत आयोजनाहरू समर्पण गराउने कार्य सम्पन्न गरिएको।
- ❖ जेन्जी आन्दोलनका क्रममा मन्त्रालयको कार्यालय पूर्ण रूपमा प्रयोग गर्न नसकिने अवस्था सिर्जना भएकोमा मन्त्रालयका नियमित कामकारबाहीमा असर नपर्ने गरी कार्यसम्पादन गरिएको।
- ❖ लेखा समुहमा सीमित कर्मचारी उपलब्ध भए पनि प्रदेशका सबै निकायहरूको लेखा कारोबार नियमित रूपमा सञ्चालन गर्न आवश्यकता अनुसार कर्मचारी व्यवस्थापन तथा परिचालन गरिएको।

६.५. उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

६.५.१. वित्तीय विवरण

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ३२ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं./निकाय	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत
२०८१/८२	**१०११८८५**	**९०२५६१**	**३०९९६१**	**१९४३३**	**३०.६३**	**२.१५**
३०७०००११-उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	१२१९६६	१७२८८५	२२६६७	२५६	१८.५८	०.१५
३०७०१०११-उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय	४४१४१	३४३०	६११४	११८	१३.८५	३.४४
३०७०१०१२-घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरु	१२९५५८	२०२३०	३१४६५	३८९५	२४.२९	१९.२६
३०७०२०११-वन निर्देशनालय	२८५२३	१७५७५	७९०८	०.००	२७.७३	०.००
३०७०२०१२-डिभिजन वन कार्यालयहरु	५४०३४२	१०३६८३	२०८७४५	४७७०	३८.६३	४.६०
३०७०२०१३-भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरु	५४५२४	२८३९२१	१५३५६	४८९३	२८.१६	१.७२
३०७०३०११-वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	२००३६	८६००	६११६	५२४	३०.५३	६.१०
३०७९११२२-नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	५४९०	११८५०	०	०	०.००	०
३०७९११२४-राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१५५००	५२८००	२५५५	४०५४	१६.४८	७.६८
३०७९११२६-जडिबुटी विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	५३०००	०	९२३	०.००	१.७४
३०७९११३०-वातावरण विभाग (संघ शसर्त अनुदान)	०	६५००	०	०	०.००	०.००
३०७९११३१-जलाधार संरक्षण तथा सीमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	६१४००	०	०	०.००	०.००
३०७९११३२-डिभिजन वन कार्यालयहरु (वन सुरक्षा सैनिक समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	२९५७५	०	९०३५	०	३०.५५	०.००
३०७९११३३-जैविक विविधता तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	२२२३०	१०६६८७	०	०	०.००	०
२०८२/८३	**१०३६४१७**	**१२८७४४९**	**३०९३५५**	**१६४२१**	**२९.८५**	**१.२८**
३०७०००११-उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	१२२९११	४८७२५०	२२५१७	९१८	१८.३२	०.१९
३०७०१०११-उद्योग, वाणिज्य तथा उपभोक्ता हित संरक्षण निर्देशनालय	३१०६४	८४५५	५६५१	९९	१८.१९	१.१६
३०७०१०१२-घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरु	१२२०२९	१७५३५	३९४६९	५३३०	३२.३४	३०.४०
३०७०२०११-वन निर्देशनालय	३१३७०	९८०५	८१९९	०.००	२६.१४	०.००
३०७०२०१२-डिभिजन वन कार्यालयहरु	५५४१७६	८३७४२	१९५४९९	६६६४	३५.२८	७.९६

आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं./निकाय	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
३०७०२०१३-भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरु	५६७३३	३७४९६१	१४२४५	२८५८	२५.११	०.७६
३०७०३०११-वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	१९८१४	२०३०	४७१६	३४८	२३.८०	१७.१२
३०७९११२२-नेपाल जलवायु परिवर्तन सहयोग कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	३९००	२४१००	३५५	०	९.१०	०
३०७९११२४-राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१९५००	४६०००	२८६४	१०५	१४.६९	०.२३
३०७९११२६-जडिबुटी विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	२५१००	०	०	०.००	०.००
३०७९११३०-वातावरण विभाग (संघ शसर्त अनुदान)	०	१५०००	०	०	०.००	०.००
३०७९११३१-जलाधार संरक्षण तथा सीमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	३५०००	०	०	०.००	०.००
३०७९११३२-डिभिजन वन कार्यालयहरु (वन सुरक्षा सैनिक समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	२९६००	०	१५७४४	०	५३.१९	०.००
३०७९११३३-जैविक विविधता तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	३२३००	३२३००	०	०	०.००	०
३०७९११३४-जलवायु उत्थानशील भू-परिधी तथा जीविकोपार्जन आयोजना (संघ शसर्त अनुदान)	१३०२१	१२६१७१	९६	९९	०.७३	०.०८

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको चालु खर्च तर्फ ०.७८ प्रतिशतले र पुँजीगत तर्फ ०.८८ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.५.२. संकलन भएको राजस्व सम्बन्धी विवरण

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतबाट आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पुस मसान्तसम्म सङ्कलन भएको राजस्व देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३३ राजस्व सङ्कलनको अवस्था (रकम रु. हजारमा)

क्र.सं.	राजस्व शीर्षक नं	राजस्व शीर्षक	राजस्व रकम
वन क्षेत्र (क)			१९५९६५
१	३३३६१	सरकारद्वारा व्यवस्थित वन (वन पैदावारबाट प्राप्त)	९२८८८
		अन्य	६५४
		प्रदेश संचित कोष	४५७८४
		स्थानीय तह कोष	१२६०३
२	३३३१७	वन पैदावारबाट प्राप्त मु.अ.कर	४४,०३६
उद्योग क्षेत्र तर्फ (ख)			२०८५९
१	१४२१२	सरकारी सम्पतीको विक्रीबाट प्राप्त रकम	३

क.सं.	राजस्व शीर्षक नं	राजस्व शीर्षक	राजस्व रकम
२	१४२१३	अन्यविक्रीबाट प्राप्त रकम	०
३	१४२२९	अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	२३५७
४	१४३१२	प्रशासनिकदण्ड,जरिवाना र जफत	१
५	१५१११	बेरूजू	४६
६	१४२५३	व्यावसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	१८४५२
७	१४५२९	अन्य राजश्व	०
कुल जम्मा (क) + (ख)			२१६८२३

समिक्षा अवधिमा वन क्षेत्रतर्फ रु. २ करोड ८ लाख ५९ हजार र उद्योग क्षेत्रतर्फ रु. २ करोड ८ लाख ५९ हजार गरी जम्मा रु. २१ करोड ६८ लाख २३ हजार राजस्व सङ्कलन भएको छ।

६.५.३. तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरण

उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पुस मसान्तसम्ममा तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रमा रहेका कानूनको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३४ बजेट वक्तव्यको कार्यसम्पादन अवस्था

तर्जुमा भएका नीति तथा कानून	तर्जुमाको क्रममा रहेका नीति तथा कानून
नभएको	वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापन कार्यविधि

६.५.४. सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

आ.व. २०८२।८३ को पौष मसान्तसम्म उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत भएको प्रमुख कार्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- ❖ वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधी स्वीकृत गरी सबै निकायमा पठाइ सोहि बमोजिम कार्यक्रम कार्यान्वयन भईरहेको।
- ❖ डिभिजन वन कार्यालयहरुद्वारा सञ्चालित नर्सरीमा विरुवा उत्पादन सम्बन्धी कार्य जारी रहेको।
- ❖ अतिक्रमण हटाईएको क्षेत्रमा, नदी उकास क्षेत्र र नाङ्गो रहेका वन क्षेत्रमा वृक्षारोपण कार्य सञ्चालनार्थ क्षेत्र छनोट गर्ने कार्य भैरहेको।
- ❖ भू तथा जलाधार व्यवस्थापन तर्फ स्वीकृत पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धी योजनाको स्थलगत निरिक्षण गरी सम्बन्धित स्थानीय तह र सम्भावित लाभग्राही समेतको सहभागीतामा छलफल गरी सर्भे, ड्इङ्ग, डिजाइन र लागत अनुमान तयार गर्ने कार्य द्रुत गतिमा भैरहेको।
- ❖ प्रदेश पर्यटन विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाई र भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयमा E-BID सम्बन्धी सूचना प्रकाशन भएको।
- ❖ जलवायु उत्थानशिल भू परिधि तथा जीविकोपार्जन आयोजना अन्तर्गत प्रदेशस्तरमा आयोजना समन्वय समिति गठन भएको।
- ❖ जलवायु उत्थानशिल भू परिधि तथा जीविकोपार्जन आयोजना अन्तर्गत प्रदेशस्तरीय आयोजना समन्वय तथा व्यवस्थापन इकाई स्थापना गरी सञ्चालन गरेको।

- दार्चुला, बैतडी र डोटी जिल्लाका जम्मा १० वटा पालिकामा Restoration of Forests and Mountain Ecosystems (ReFaME) आयोजना सञ्चालन हुने गरी FAO, GEF, नेपाल सरकार वन तथा वातावरण मन्त्रालय र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारसँगको संयुक्त MOU भएको।
- बडिमालिका क्षेत्रको पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी अध्ययन कार्यदल गठन गरेको।
- खप्तड क्षेत्र पर्यटन विकास तथा व्यवस्थापन समिति गठन बाहेक अन्य पर्यटन विकास समिति गठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापनका कामहरु टुङ्गोमा पुऱ्याएको।
- सुदूरपश्चिम प्रदेश महोत्सवमा खप्तड क्षेत्र पर्यटन विकास तथा व्यवस्थापन समितिको स्टल राखी पर्यटन प्रवर्द्धन सम्बन्धी सेवा प्रवाह गरेको।
- कैलाली, कञ्चनपुर र डडेल्धुरा जिल्ला अन्तर्गत जिल्ला वन पैदावर आपूर्ति समिति गठन गरी कञ्चनपुर जिल्लाको कार्ययोजना तयार गरी स्वीकृत गरेको र कैलाली र डडेल्धुरा जिल्लाको कार्ययोजना तयारीको कार्य सम्पन्न गरेको।
- वन क्षेत्रको संरक्षण साझेदार (सा.व.उ.स, CFCC, N-FECOFUN, ACOFUN) लगायतका संस्थाहरुबाट पेश भएको ज्ञापन पत्रको उचित सम्बोधनका लागि अध्ययन कार्यदल गठन गरी कैलाली जिल्लामा रोक्का गरिएको वन पैदावर विक्रि वितरणलाई खुला गर्न सहजिकरण गरी प्रदेश वन निर्देशकको संयोजकत्वमा एक उप समिति गठन गरी दिगो वन व्यवस्थापन कार्यविधिको मस्यौदा अध्ययनको कार्य गरेको।
- उद्योग तथा वाणिज्य तर्फ सरोकारवालाहरुको सहभागितामा उद्योग दिवश मनाइएको।
- काला बजारी नियन्त्रणका लागि नियमित रुपमा बजार अनुगमन कार्य सञ्चालन गरी म्याद गुज्रेका तथा अखाद्य बस्तु मिसावट रहेका बस्तुहरु नष्ट गर्ने गरिएको।
- विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा र उपभोक्ता हक अधिकार सम्बन्धी जनचेतनामूलक गोष्ठी सञ्चालनमा रहेको।
- उद्योग वाणिज्य प्रशासन सम्बन्धी जनचेतनामूलक गोष्ठी सञ्चालनमा रहेको।
- नयाँ उद्यमी सिर्जना गर्नका लागि विभिन्न शिप विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि तालिम सञ्चालनमा रहेको।
- उद्योग स्थापना तथा सञ्चालनार्थ पुँजिगत अनुदान सयोगका लागि प्रस्ताव आव्हान सम्बन्धी सूचना प्रकाशन भईरहेको।

६.५.५. हासिल भएका प्रमुख उपलब्धि

वन, वातावरण तथा भू संरक्षण तर्फका उपलब्धीहरु

- बहुउद्देश्यीय वनजन्य ४०८००० गोटा र बहुवर्षिय ३६००० गोटा विरूवा उत्पादनको प्रक्रियामा रहेको।
- ०.२२४ हेक्टर वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण गरिएको।
- १३ ओटा वन तथा वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धि मुद्दा दायरी।
- ४ ओटा सामुदायिक वन गठन तथा नवीकरण गरिएको।

- करिव २५३.५२ हेक्टर वन क्षेत्र सामुदायिक वन क्षेत्रको रूपमा हस्तान्तरण गरिएको। हस्तान्तरित वनबाट ४४५ घरधुरी लाभान्वित भएको।
- १ ओटा उद्यान निर्माण गरिएको।
- ३८२१५८ क्यू. फिट काठ र ४६१ चट्टा दाउरा उत्पादन भएको।
- आपूर्ति समितिबाट करिव ३१०८ क्यू. फिट काठ दाउरा वितरण गरिएको। यसबाट ३२ घरधुरी लाभान्वित भएको।
- करिव १२,९७,५३६ के.जी बराबरको जडिबुटी उत्पादन तथा निकासी भएको।
- करिव १६,६८,७२२ के.जी बराबरको खोटो सल्लाको रूखबाट खोटो संकलन तथा निकासी भएको।
- यस अवधिमा १३,५१,५५,२७३ बराबरको रकम राजस्व संकलन भएको र २५,११,७४६ बराबर श्रमदिनको रोजगारी सिर्जना भएको।

भू संरक्षण तर्फ

तालिका ३५ भू-संरक्षण तर्फका प्रमुख उपलव्धीहरु

कामको विवरण	एकाई	कुल योजना सँख्या	कार्यसम्पन्न योजना संख्या	टेण्डर भई कार्यान्वयनमा रहेको योजना संख्या	टेण्डर प्रकृयामा रहेको योजना संख्या	स्थलगत सर्वेक्षण र लागत अनुमान तयारी भैरहेका योजना संख्या
पहिरो नियन्त्रण	गोटा	६४	०	०	०	३७
नदि किनार संरक्षण/ तटबन्ध निर्माण	गोटा	१९१	०	३	६	१०८
संरक्षण/रिचार्ज पोखरी निर्माण	गोटा	३	०	०	०	२
पानी मुहान संरक्षण	गोटा	१३	०	०	०	५
सिंचाई कुलो निर्माण	गोटा	७	०	०	०	५
सिमसार, ताल तलैया संरक्षण	वटा	१	०	०	०	०
सिंचाई पोखरी निर्माण	संख्या	६	०	०	०	३

पर्यटन क्षेत्र तर्फका उपलब्धीहरु

तालिका ३६ भू पर्यटन क्षेत्र तर्फका उपलब्धीहरु

कामको विवरण	एकाई	कुल योजना सँख्या	कार्यसम्पन्न योजना संख्या	टेण्डर भई कार्यान्वयनमा रहेको योजना संख्या	टेण्डर प्रकृयामा रहेको योजना संख्या	स्थलगत सर्वेक्षण र लागत अनुमान तयारी भैरहेका योजना संख्या
धार्मीक पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण	वटा	१८६	०	३९	७	८०
प्राकृतिक पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण	वटा	१६	०	५	१	
संग्रहालय निर्माण	वटा	५	०	२		
अन्य किसिमका पूर्वाधार						
होमस्टे प्रबर्द्धन कार्यक्रम	वटा	४	सम्झौता भइ			

कामको विवरण	एकाई	कुल योजना सँख्या	कार्यसम्पन्न योजना संख्या	टेण्डर भई कार्यान्वयनमा रहेको योजना संख्या	टेण्डर प्रकृयामा रहेको योजना संख्या	स्थलगत सर्वेक्षण र लागत अनुमान तयारी भैरहेका योजना संख्या
			काम शुरु			
पदमार्ग निर्माण	वटा	४९	०	१६	१०	
पर्यटन सूचना केन्द्र सञ्चालन	वटा	६	सम्झौता भइ काम शुरु			
अन्य	वटा	२१	०	८	१०	
विभिन्न किसिमका तालिम हरु						
इञ्जिनियरिङ्ग सेवाका कर्मचारीहरुलाई क्षमता अभिबृद्धि तालिम	पटक	१	०			
होमस्टे व्यवस्थापन तालिम	पटक	१	०			
नेचर गाइड तालिम तथा अवलोकन भ्रमण	पटक	१	०			
होटेल व्यवसायी तथा सरोकारवाला निकाय/संघ संस्थाहरुको साझेदारीमा आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	पटक	१	०			

उद्योग तथा वाणिज्य तर्फ

तालिका ३७ उद्योग तथा वाणिज्य तर्फका उपलब्धीहरु

तालिमको नाम	जिल्ला	तालिम संचालन पटक	सहभागी संख्या	कैफियत
उद्यमशिलता विकास तालिम	दार्चुला	४	७९	अन्य जिल्लाहरुमा तालिम सञ्चालन प्रकृयामा रहेको
शिपमूलक तालिम	कैलाली	२	२५	
	डोटी	५	७९	
	बझाङ्ग	४	५४	
	बैतडी	३	४४	
	बाजुरा	४	४५	
जम्मा		२२	३२६	

६.५.६. विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सोको कारण

- ❖ जेन्जी आन्दोलन पश्चातको कार्य वातावरण र ध्वस्त संरचना तथा सवारी साधन, यस पश्चात् बदलिदो राजनैतिक अवस्था र सरकारका विभिन्न निर्णय (बजेट रोक्का तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी) र निर्देशनले कार्यान्वयनमा अन्यौलता।
- ❖ घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरू अस्थायी कार्यालयको रुपमा सञ्चालन भैरहेको।
- ❖ पर्यटन प्रवर्द्धन र पूर्वाधार विकासका निम्ति स्थायी कार्यालयको खाँचो रहेको।
- ❖ दरबन्दी अनुसार कर्मचारीहरुको पदपूर्ति नहुनु।
- ❖ मन्त्रालय कार्यजिम्मेवारी बमोजिम सांगठनिक संरचना निर्माण हुन बाँकी रहेको।

- पर्यटन र भू-संरक्षण तर्फ योजना संख्या अत्यधिक धेरै भएकाले सिमित जनशक्तिलाई कार्यबोझ अत्यधिक रहेको।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्वका घटना बढ्दो रहेको। मन्त्रालय मातहतमा वन्यजन्तु उद्धार सम्बन्धी विज्ञ प्राविधिकको अभाव रहेको।

६.५.७. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती

- उद्योग कार्यालयहरुको स्थायी संरचना र जनशक्ति ब्यवस्थापन
- पर्यटन क्षेत्रको काम सम्पादन गर्न स्थायी संरचना र जनशक्ति ब्यवस्थापन
- भू संरक्षण तथा जलाधार व्यवस्थापनका अस्थायी संरचनालाई स्थायी गरी जनशक्ति व्यवस्थापन
- मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र अनुरूप बजेटको समन्यायिक विनियोजन गर्नु,
- आवधिक योजना, विषयगत नीति र वार्षिक योजना एवं बजेटबीच तालमेल कायम गर्नु

६.५.८. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधार

- उपलब्ध बजेटलाइ प्रभावकारी रुपमा परिचालन गरी कार्यान्वयन गर्ने प्रयास गरिएको
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम समयमै प्रभावकारी ढंगबाट सम्पादन गर्नका लागि मातहतका निकायलाई वार्षिक कार्यायोजना तयार गर्न लगाई कार्यान्वयनमा ल्याइएको,
- स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि समयमै स्वीकृत गरी मातहतका निकायहरुमा पठाइ कार्यान्वयनमा एकरुपता गरिएको।
- मन्त्रालय र निर्देशनालयहरुबाट मातहतका निकायहरुबाट सम्पादन भएका कार्यक्रमहरुको नियमित अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गरी कार्य सञ्चालनमा गुणस्तर र पारदर्शिता कायममा प्रवर्द्धन गरिएको
- त्रैमासिक तथा वार्षिक समिक्षा गोष्ठिहरु सञ्चालन गरी भए गरेका उपलब्धी राम्रो प्रयास, समस्या, चुनौती र समाधानका उपायका सम्बन्धमा ब्यापक छलफल गर्ने गरिएको।
- सबै निकायहरुमा गुनासो सन्ने अधिकारी, सूचना अधिकारी र लैङ्गिक सम्पर्क ब्यक्ति तोकिएको।
- सबै निकायहरुले आफूले वार्षिक रुपमा सम्पादित कार्यक्रमहरुलाई वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको।
- कर्मचारीहरुलाई समयानुकूल क्षमता अभिबृद्धि तालिम प्रदान गरिएको।
- मन्त्रालय र कार्यालयहरुको गतिविधिहरुलाई वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको।

६.६. सामाजिक विकास मन्त्रालय

६.६.१. वित्तीय विवरण

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को सामाजिक विकास मन्त्रालय मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ३८ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत
२०८१/८२	४०८९८३३	२३७०६२८	९७४७२४	६३०१०	२३.८३	२.६६
३५०००११-सामाजिक विकास मन्त्रालय	४१६२४२	४८५८९४	९८५९७	३८४२४	२३.६९	७.९१
३५००१०११-शिक्षा विकास निर्देशनालय	८३७३५	४५९०३	१७८०६	०	२१.२६	०
३५००१०१२-सामाजिक विकास कार्यालयहरु	४२१३१७	७३५१८२	४४८८९	२०३७	१०.६५	०
३५००२०११-प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	८३०२४	११०००	१७१६६	०	२०.६८	०
३५००२०१२-स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२८४६९२	८९३४	७४४९९	१४५३	२६.१७	१६.२७
३५००२०१३-अस्पतालहरू	९५९४८७	३७४०५२	३७१२१५	९७८२	३८.६९	२.६२
३५००२०१६-आयुर्वेद चिकित्सालयहरू	१७४५१३	२६६६९	५०५८४	३०९१	२८.९९	११.५९
३५००३०११-शिक्षा तालिम केन्द्र	२५६४२	३९५०	५५५१	०	२१.६५	०
३५००४०११-व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरु	४९९००	११००	११४६०	३९	२२.९७	३.५३
३५००५०११-प्रदेश स्वास्थ आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	२२१५२१	४७१४२४	६५६७	१००	२.९६	०
३५००६०११-प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	६१०००	९०००	११९०२	०	१९.५१	०
३५००७०११-प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	३६९००	१११५००	७२३८	१३११	१९.६२	१.१८
३५०९१०१२-रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	०	१५५०	०	०	०.००	०
३५०९११२५-राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड(संघ शसर्त अनुदान)	३६९००	०	०	०	०.००	०
३५०९११२६-प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रम समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	३४६६१४	३४७२०	८५४७३	४७७९	२४.६६	१३.७६
३५०९११२७-क्षयरोग	२२०६८	०	२७३६	०	१२.४०	०

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)						
३५०९११२८-एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२१६१७	०	६३७९	०	२९.५१	०
३५०९११३१-स्वास्थ्य ब्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४६७७०	०	५९४०	०	१२.७०	०
३५०९११३२-राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार केन्द्र(संघ शसर्त अनुदान)	६९००	०	०	०	०.००	०
३५०९११३४-उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	३९१००	०	४०७०	०	१०.४१	०
३५०९११३५-नर्सिङ तथा सामाजकि सुरक्षा सेवा कर्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६६६५०	०	११५४३	०	१७.३२	०
३५०९११३६-आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२८८३६	०	१३४६६	०	४६.७०	०
३५०९११३७-परिवार कल्याण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४६७४३७	४१००	९९३५२	१९९४	२१.२५	४८.६५
३५०९११३९-अपाङ्गता रोकथाम तथा कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६२००	६५०	११०५	०	१७.८३	०
३५०९११४०-महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	३५६७४	०	३३८७	०	९.४९	०
३५०९११४१-राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४१००	०	०	०	०.००	०
३५०९११४२-स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६८०००	०	२३२६३	०	३४.२१	०
३५०९११४३-विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान)	६१४४३	४५०००	४३९	०	०.७१	०
३५०९११४४-सामाजिक विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	४३५०	०	०	०	०.००	०
३५०९११४५-रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	९२०१	०	९७	०	१.०६	०
२०८२/८३	४१४३९९९	२७८८९९८	१०७२८७७	९९६४०	२५.८९	३.५७
३५०००० ११-सामाजिक विकास मन्त्रालय	४९०३४४	३४९८६५	१२६०६७	१४४०५	२५.७१	४.१२
३५००१०११-शिक्षा विकास	४७८९८	११५००	१६५३३	९८९	३४.५२	८.६०

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
निर्देशनालय						
३५००१०१२-सामाजिक विकास कार्यालयहरु	३८८१६६	१७७८५९५	४८७४१	४८३५७	१२.५६	२.७२
३५००२०११-प्रदेश स्वास्थ्य निर्देशनालय	१४७४८४	५०००	१३७५५	०	९.३३	०
३५००२०१२-स्वास्थ्य कार्यालयहरु	२९९११४	६२०५०	७९५२९	३८९८	२६.५९	६.२८
३५००२०१३-अस्पतालहरू	१०७३२६९	२०२३९७	३८९३४४	२१९०१	३६.२८	१०.८२
३५००२०१६-आयुर्वेद चिकित्सालयहरू	१४९३४६	७७५४१	४८४९८	३६४०	३२.४७	४.६९
३५००३०११-शिक्षा तालिम केन्द्र	३६९६७	५०००	६३५०	०	१७.१८	०
३५००४०११-व्यवसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्रहरु	४९७६३	३३५०	१३७७४	९६८	२७.६८	२८.८९
३५००५०११-प्रदेश स्वास्थ आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	१०००००	१८५५००	८४३३	३२८	८.४३	०
३५००६०११-प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	३४९४८	४०००	५९६१	२४५	१७.०६	६.१२
३५००७०११-प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	३०२००	५०००	७३६९	३२६	२४.४०	६.५१
३५०९११२५-राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड(संघ शसर्त अनुदान)	३८५००	०	८५४८	०	२२.२०	०
३५०९११२६-प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रम समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	३७१२००	३८३००	८७६३४	२२१४	२३.६१	५.७८
३५०९११२७-क्षयरोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२४४००	०	२७३३	०	११.२०	०
३५०९११२८-एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२१६००	०	४३९१	०	२०.३३	०
३५०९११३१-स्वास्थ्य ब्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२८२००	०	७२५१	०	२५.७१	०
३५०९११३२-राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार केन्द्र(संघ शसर्त अनुदान)	७०००	०	१७७	०	२.५२	०
३५०९११३४-उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४१०००	०	३३६६	०	८.२१	०
३५०९११३५-नर्सिङ तथा सामाजकि सुरक्षा सेवा कर्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	५९१००	०	१२९२८	०	२१.८७	०
३५०९११३६-आयुर्वेद सेवा	१९६००	०	११२०५	०	५७.१७	०

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)						
३५०९११३७-परिवार कल्याण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४०३९००	१८५००	१०६२१५	१७६९	२६.३०	९.५६
३५०९११३९-अपाङ्गता रोकथाम तथा कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६४००	०	९१९	०	१४.३६	०
३५०९११४०-महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	५००००	०	५७२७	०	११.४५	०
३५०९११४१-राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४२००	०	०	०	०.००	०
३५०९११४२-स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१४००००	०	५५९२३	०	३९.९५	०
३५०९११४३-विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान)	६२१००	४००००	६४०	६००	१.०३	१.५०
३५०९११४४-सामाजिक विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१५००	२०००	०	०	०.००	०
३५०९११४५-रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१३८००	४००	८१९	०	५.९४	०
३५०९११४६-राष्ट्रिय महिला सशक्तिकरण परियोजना (संघ सशर्त अनुदान)	४०००	०	४७	०	१.१९	०.००

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको चालु तर्फ २.०६ प्रतिशतले र पुँजीगत तर्फ ०.९१ प्रतिशतले बढी खर्च भएको छ।

६.६.२. संघ सरकारबाट अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत प्राप्त अनुदानको प्रगतिः

आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पुस मसान्तसम्मको संघीय अनुदान तर्फको विनियोजन र खर्चको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ। समिक्षा अवधिमा कुल विनियोजनको १६.७४ प्रतिशत खर्च भएको छ।

तालिका ३९ संघीय अनुदान गत विनियोजन र खर्चको अवस्था (रकम रू. हजारमा)

क्रम संख्या	कार्यालयको नाम	अनुदानको प्रकार	वार्षिक विनियोजित बजेट	खर्च	खर्च प्रतिशत
१	सामाजिक विकास मन्त्रालय	संघ शसर्त अनुदान	१३९५७००	३१३१०६	२२.४३
२	सामाजिक विकास मन्त्रालय	समपुरक अनुदान	१३००००	०	०
३	सामाजिक विकास मन्त्रालय	विशेष अनुदान	३४५०००	०	०
जम्मा			१८७०७००	३१३१०६	२२.४३

६.६.३. प्रदेश गौरव/बहुवर्षीय आयोजना सम्बन्धी आयोजनागत विवरणः

ब.उ. शी.नं	आयोजनाको नाम	आयोजना सुरु भएको वर्ष	निर्माण व्यासायी	आयोजनाको स्वीकृत लागत अनुमान रकम	कुल सम्झौता रकम	आर्थिक वर्ष २०८१/८२ सम्मको जम्मा यथार्थ खर्च रकम	चालु आ व २०८२/८३ को विनियोजन रकम	२०८२/८३ पौष मसान्त सम्मको खर्च रकम	हाल सम्मको प्रगति %
३५०००७७०१७	मल्टी पर्पसज स्पोर्ट मल्टिप्लेक्स कंचनपुर	२०७९/०८०	बैजनाथ कन्टुर जे भी	१७६४०४	११३७७३	७६९०६	२००००	०	६७.६

तालिका ४० बहुबर्षिय आयोजनाको अवस्था (रू. हजारमा)

६.६.४. संकलन भएको राजस्व सम्बन्धी विवरण

सामाजिक विकास मन्त्रालयबाट समिक्षा अवधिमा रु. ५ लाख ६२ हजार राजस्व सङ्कलन भएको छ।

क्रम संख्या	राजश्व शिर्षक नं	राजश्व शिर्षक	संकलित राजस्व रकम
१	१४२२४	परीक्षा शुल्क	२६४
२	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	२३८
३	१५१११	बेरुजु	६०
जम्मा			५६२

तालिका ४१ समिक्षा अवधिमा सङ्कलन भएको राजस्व (रकम रु. हजारमा)

६.६.५. तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरणः

सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पुस मसान्तसम्ममा तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रमा रहेका कानूनको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तर्जुमा भएका नीति तथा कानून	तर्जुमाको क्रममा रहेका नीति तथा कानून
१. प्रादेशिक मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक रणनीतिक कार्य योजना, २०८२-२०८७ २. प्रादेशिक सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य रणनीतिक योजना, आ.व.२०८२/०८३-२०८७/०८८ ३. प्रादेशिक सुरक्षित गर्भपतन निर्देशिका, २०८२	१.प्रदेश जनस्वास्थ्य सेवा नियमावली २.प्रदेश स्वास्थ्य नीति कार्यान्वयन योजना

तालिका ४२ बजेट वक्तव्यको कार्यसम्पादन अवस्था

६.६.६. सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

- प्रदेश सरकारद्वारा MBBS छात्रवृत्ति प्रदान गरि अध्ययन सम्पन्न गरिसकेपछी चिकित्सकहरुको परिचालन तथा व्यवस्थापनका लागि कार्यविधि मस्यौदा तयार गरिएको,
- सेती प्रादेशिक अस्पतालमा भिड व्यवस्थापन प्रणाली र डिजिटल भुक्तानीका लागि छलफल अगाडि बढेको,
- प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाको वार्षिक समिक्षा सम्पन्न भएको,
- प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र मार्फत स्वीकृत कार्यक्रम अनुरुप २ ब्याच PTC/BLS तालिम र १ ब्याच प्रशिक्षकहरुका लागि SHP/SBA Module base तालिम सम्पन्न भएको,
- कैलाली र कंचनपुर जिल्लामा स्वास्थ्य कार्यालय मार्फत सिकलसेल र थालेसिमियाको स्क्रिनिंग सिविरहरु संचालन भएको,
- चिकित्सा शिक्षा अध्ययन छात्रवृत्ति वितरण गरिएको,
- प्रदेश सभा नमूना विद्यालयहरूको गुरूयोजना तथा डिपिआर स्वीकृत,
- शैक्षिक परामर्श सेवा सम्बन्धी कार्यविधि स्वीकृति,
- विद्यालयका भौतिक निर्माण सम्बन्धी कार्यहरू सुचारू रहेको।

६.६.७. हासिल भएका प्रमुख उपलब्धि

- बयालपाटा अस्पताललाई प्रदेश सरकार अन्तरगत संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिएको, ५० बेडको प्रादेशिक अस्पतालको दरबन्दी संरचना अनुरुप जनशक्ति व्यवस्थापनको कार्य सम्पन्न गरिएको
- लम्कीचुहा अस्पताल, कैलाली र जोगबुढा अस्पताल डडेल्धुराको O&M सम्पन्न भई स्तरोन्नतिका सम्झौता लगायतका कार्यहरु अगाडि बढेको
- आर्थिक रुपले बिपन्न नागरिक औषधि उपचार सहयात कार्यक्रम अन्तर्गत ९२ जनालाई १ लाखका दरले सहयोग उपलब्ध गराईएको
- प्रादेशिक रक्त संचालन केन्द्र, रेडक्रस संगको समन्वयमा निशुल्क रगत व्यवस्थापन कार्यक्रम निरन्तर रहेको
- स्वास्थ्य निर्देशनालय मार्फत आ.ब. २०८१/२०८२ को प्रादेशिक वार्षिक स्वास्थ्य समिक्षा, पोषण समिक्षा, MPDSR समिक्षा सम्पन्न भएको
- प्रादेशिक स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र मार्फत स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि अत्यावश्यक औषधीहरु खरिद सम्पन्न भई स्थानीयतह सम्म वितरण गरिएको
- वृत्ति मार्ग निर्देशन सेवा सञ्चालन कार्यविधि स्वीकृति गरी कार्यान्वयन गरिएको।

६.६.८. विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सोको कारण

- टिकापुर विज्ञान तथा प्रविधि विश्वविद्यालयको विधेयक पारित र जग्गा प्राप्त नभएकोले खर्च हुन नसकेको।
- जयपृथ्वीबहादुर सिंह शैक्षिक पूर्वाधार विकास तथा विद्यालय शिक्षा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम मार्फत ३२ वटा प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्रमा १/१ वटा नमूना विद्यालय विकास कार्यक्रम कार्यविधि स्वीकृत नभएकोले कार्यान्वयनमा ढिलाई भएको।
- जग्गा प्राप्तिमा कठिनाइ हुनु तथा कतिपय पुराना विद्यालयसँग जग्गाको स्वामित्व नहुनु
- निर्माण कार्य ठेक्का वा उपभोक्ता समितिमार्फत गर्ने सम्बन्धमा अन्यौलता हुनु, रोक्का बजेट समयमै फुकुवा नहुनु र बजेट कटौती हुनु।
- डिपिआर तयारीका लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन नहुनु तथा डिपीआर स्वीकृतीमा ढिलाई।
- स्थानीय तहसँग समन्वय अभिवृद्धि गर्न नसकिनु
- बजेट बाँडफाँट, PIM निर्माण तथा अन्य आवश्यक निर्देशिका स्वीकृतीमा ढिलाई हुनु
- पूर्वाधार निर्माणका लागि प्राविधिक जनशक्तिको स्थायी दरबन्दी नहुनु र अस्थायी दरबन्दी रिक्त भए तापनि भर्ना गर्न नसकिएको।
- पूर्वतयारी विनाका योजना तथा कार्यक्रमहरु धेरै भएको हुँदा कार्यक्रमको नाम, ठेगाना तथा कार्यक्रम संशोधन गर्नुपर्ने अवस्था।

६.६.९. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :

- जेन जी आन्दोलन पछी सामाजिक विकास मन्त्रालय अन्तर्गत क्षति, ल्यापटप, प्रिन्टरहरु तोडफोडले गर्दा दैनिक कार्यमा कठिनाई

- स्वास्थ्यका निकायमा लामो समय देखि संगठन संरचना र जनशक्ति/ दरबन्दीको पुनरावलोकनको कार्य हुन नसक्नु
- स्वीकृत १५ बेड भएका अस्पतालले ५० बेड सम्म सेवा दिँदा सेवाको गुणस्तर घटेको।
- विशेषज्ञ चिकित्सक (स्पेशलिस्ट), बायोमेडिकल इन्जिनियर, फार्मासिस्ट, मेडिकल रेकर्डर आदि जस्ता दक्ष जनशक्तिको अभाव।
- सामाजिक विकास कार्यालयमा प्राविधिक जनशक्तिको अभावले भौतिक निर्माणका कार्य सञ्चालनमा ढिलाई।

६.७. भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

६.७.१. वित्तीय विवरण

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको लागि चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को खुद बजेट विनियोजन र आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको खर्च विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ४३ समीक्षा अवधिसम्म मन्त्रालयको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रकम रू. हजारमा)

मन्त्रालय/ निकाय	ब.उ.शी. नं.	कुल विनियोजन		२०८२ पौष मसान्त सम्मको खर्च		खर्च प्रतिशत	
		चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	भौतिक	वित्तीय
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश	प्रदेश सरकार	२६८०७५४	३०३१४९	२३२४२३	१९४१८	५६.२	८.४४
संघ शसर्त अनुदान	३१२९११२४ कृषि विभाग	१७१००	०	७८५	०	१५.१	४.५९
	३१२९११२५ पशु सेवा विभाग	४३००	०	६९८	०	४०.३२	१६.२३
	३१२९११२६ NAFHA	१३४०००	२४५००	११९०९	०	५५.२३	७.५१
	३१२९११२८ NAMP	१४३००		०	०	३७	०
	३१२९११२९ RHVAP	८२९००	१६७००	०	०	५	०

६.७.२. आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्मको खर्चको तुलनात्मक विवरणः

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ४४ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	**२५५१५३६**	**२५२२१९**	**२४५०५२**	**१५७९०**	**९.६०**	**६.२६**
३१२०००११-भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२०२७१८	१४३९९०	२७२७०	३६३	१३.४५	०.२५
३१२०१०११-कृषि विकास निर्देशनालय	८८८७९	१८४४०	१०३८०	४३५	११.६८	२.३६
३१२०१०१२-कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र	५०९५१	१०००	११५८१	०	२२.७३	०.००

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
३१२०१०१३-माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला	३१६४३	०	५७५०	०	१८.१७	०.००
३१२०१०१४-बिउ विजन प्रयोगशाला	१५२६८	३००	३६६२	०	२३.९९	०.००
३१२०१०१५-बाली संरक्षण प्रयोगशाला	१५६१०	६२५	७३३२	५७५	४६.९७	९२.०६
३१२०१०१६-कृषि ज्ञान केन्द्रहरु	९६१७८७	७८८३	६५७२६	२७९३	६.८३	३५.४३
३१२०१०१७-शुख्खा फलफुल विकास केन्द्र	१७८३७	५०	६३३०	०	३५.४९	०.००
३१२०१०१८-तरकारी जर्म प्लाज्मा सम्बन्धन तथा बिउ उत्पादन केन्	१८१७६	१०००	५९५१	०	३२.७४	०.००
३१२०२०११-पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	७५६०८	१७२७५	१०३०५	१२६८	१३.६३	७.३४
३१२०२०१२-पशु सेवा तालिम केन्द्र	२७८१३	१६६६	९५३६	०	३४.२९	०.००
३१२०२०१३-मत्स्य विकास केन्द्र	३५२४४	५००	१३२३६	४९८	३७.५६	९९.६३
३१२०२०१४-भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरु	८२२९०९	२६१९०	६५३०५	९८५८	७.९४	३७.६४
३१२९११२१-प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना(संघ शसर्त अ	११४७०	०	५३४	०	४.६५	०.००
३१२९११२४-कृषि विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	१७६५०	०	२९७	०	१.६८	०.००
३१२९११२५-पशु सेवा विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	४२७०	०	४२	०	०.९७	०.००
३१२९११२६-पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफुल विकास आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	१०८६०७	३३३००	१८१५	०	१.६७	०.००
३१२९११२७-यू.एस.एड. एग्रीकल्चरल डाईरेक्ट फाईनान्सिङ्ग प्रोजे	४५०९६	०	०	०	०.००	०.००
२०८२/८३	**२९१४००४.१**	**३४६१९९**	**२४५८१५**	**१९४१८**	**८.४४**	**५.६१**
३१२०००११-भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२४७६६०	४५२१५	२५६०२	१७३०	१०.३४	३.८३
३१२०१०११-कृषि विकास निर्देशनालय	९८१७६	१५५९०	१०६१६	७००	१०.८१	४.४९
३१२०१०१२-कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र	५९०७९	३७००	१२५४३	१२८४	२१.२३	३४.६९
३१२०१०१३-माटो तथा मल परिक्षण प्रयोगशाला	१८५१४	१७००	६१९६	१२२	३३.४७	७.१७
३१२०१०१४-बिउ विजन प्रयोगशाला	१५८४०	१०००	३९४९	०	२४.९३	०.००
३१२०१०१५-बाली संरक्षण प्रयोगशाला	१७३९३.०२	६५००	६६६६	३००	३८.३२	४.६२
३१२०१०१६-कृषि ज्ञान केन्द्रहरु	१०४४९६८	५७६०५	६३१४१	६९०९	६.०४	११.९९
३१२०१०१७-शुख्खा फलफुल विकास केन्द्र	२४८८३	२७८००	९०९५	६००	३६.५५	२.१६
३१२०१०१८-तरकारी जर्म प्लाज्मा सम्बन्धन तथा बिउ उत्पादन केन्द्र	२१७१५	८४७५	६६९०	३५०	३०.८१	४.१३

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
३१२०२०११-पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	११४२५६	७३५०	६८९३	१२२	६.०३	१.६७
३१२०२०१२-पशु सेवा तालिम केन्द्र	३०२३०	१२८१४	१०२४६	५३	३३.८९	०.४१
३१२०२०१३-मत्स्य विकास केन्द्र	३५८९७	६३९०	१३०२६	६७२	३६.२९	१०.५१
३१२०२०१४-भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरु	९३२७९३.०८	११०८६०	५७७६०	६५७६	६.१९	५.९३
३१२९११२४-कृषि विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	१७१००	०	७८५	०	४.५९	०.००
३१२९११२५-पशु सेवा विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	४३००	०	६९८	०	१६.२३	०.००
३१२९११२६-पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफुल विकास आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	१३४०००	२४५००	११९०९	०	८.८९	०.००
३१२९११२८-राष्ट्रिय एकीकृत कृषि आधुनिकिकरण कार्यक्रम (संघ सशर्त अनुदान)	१४३००	०	०	०	०.००	०.००
३१२९११२९-उच्च मूल्य कृषिवस्तु उत्थानशील कार्यक्रम (संघ सशर्त अनुदान)	८२९००	१६७००	०	०	०.००	०.००

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको चालु खर्च तर्फ १.१७ प्रतिशतले र पुँजीगत तर्फ ०.६५ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.७.३. आ.व. २०८२/८३ मा तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरण (२०८२ पौष मसान्तसम्म):

तर्जुमा भएका नीति तथा कानून	तर्जुमाको क्रममा रहेका नीति तथा कानून
१. वार्षिक विकास कार्यक्रम सञ्चालन मापदण्ड,२०८२ २. पशु आहाराको लागि साइलेज प्रयोगमा प्रोत्साहन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२ ३. स्थानीय तह विशेष पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२ ४.पशुको पूर्ण खोप कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि,२०८२ ५.जिविकोपार्जन सुधारका लागि भैसीपालन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०८२	१. सुदूरपश्चिम प्रदेश जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक,२०८२ २. सुदूरपश्चिम प्रदेशको भूमि नीति,२०८२ ३. सुदूरपश्चिम प्रदेश दुग्ध विकास बोर्ड नियमावली,२०८२

६.७.४. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू:

- राष्ट्रिय कृषि सर्वेक्षणको सूचीकरण (listing) लाई तिव्रता दिन धनगढी, डडेल्धुरा र डोटीमा राष्ट्रिय कृषि सर्वेक्षण सम्बन्धी स्थानीय तह र सरोकारवालासँग अन्तरक्रिया गोष्ठी सञ्चालन
- स्थानीय तहको कृषि तथ्यांक निर्माण गर्न बाजुरा जिल्लामा कृषि तथ्यांक प्रमाणिकरण गोष्ठी सञ्चालन
- सम्पूर्ण कार्यक्रमहरुको सूचना प्रकाशन तथा छनौट कार्य भइरहेको

- Gen-Z आन्दोलन पश्चात सार्वजनिक सम्पत्तिमा तोडफोड तथा आगजनीका कारण मन्त्रालयमा मर्मतको लागि E-biding भई सम्झौताको चरणमा गएको।

६.७.५. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्ममा हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिः

- राष्ट्रिय कृषि सर्वेक्षणको सूचीकरण (listing) लाई तिव्रता दिन धनगढी, डडेल्धुरा र डोटीमा गोष्ठी सञ्चालन गरी ३८५२७ सूचिकरण भएकोमा हाल ४४२४० (५६.०४%) सूचिकरण सम्पन्न
- ११७ जना कृषि कर्जा व्याज अनुदान कार्यक्रममा सहभागी
- ८९० बीउ नमुना परिक्षण जसमध्ये ८३३ नमुना स्तरभित्र र ५७ नमुना स्तर बाहिर
- २२०.६२ हे. धान, मकै र तोरी खडा बाली बीउ निरिक्षण; १४३.०३५ हे. धान सिफारिस, ६२.३१३ हे. मकै सिफारिस
- बीउ प्रमाणीकरणका लागि २२७ नमुना संकलन तथा परिक्षण
- बजारबाट ३० नमुना बीउ संकलन तथा परिक्षण
- ४३८१० बेर्ना उत्पादन
- १५५८ के.जी. ताजा तरकारी बिक्री वितरण
- २३ ओटा कृषक पाठशाला सञ्चालन
- १३७ जना कृषि कर्जामा सहभागी।

६.७.६. आ.व. २०८२/८३ मा विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सो को कारणः

- जेन जी आन्दोलन र प्रदेश सरकारको बजेट रोक्का सम्बन्धी निर्णय तथा अन्यौलता।

६.७.७. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :

- पर्याप्त जनशक्ति भावका कारण कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा सञ्चालनको प्रक्रियामा अपेक्षित प्रगती हासिल गर्न कठिनाई भएको
- स्वीकृत दरबन्दी अनुसार प्राविधिक कर्मचारी पदपूर्ती नभएको
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन बजेट कटौती
- कार्यविधि संशोधन नहुनु।

६.७.८. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- मातहतका निकायहरुबीच अर्धवार्षिक समिक्षा गोष्ठी कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको
- रोक्का भएको बजेट फुकुवाको लागि अनुरोध
- दरबन्दी पदपूर्तीको लागि प्रदेश लोक सेवालाई जनाकारी
- प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट दरबन्दी पदपूर्ती हुने क्रममा रहेको

६.८. आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

६.८.१. वित्तीय विवरण

आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयको चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को समिक्षा अवधिको खुद बजेट विनियोजन र सोहि अवधिमा भएको खर्चको विवरण निम्नानुसार छ।

तालिका ४५ समीक्षा अवधिसम्म मन्त्रालयको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

मन्त्रालय	ब.उ.शी. नं.	कुल विनियोजन		२०८२ पौष मसान्त सम्मको खर्च		खर्च प्रतिशत	
		चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	३१४०००११	१४३२४८	१९७४४३	१३२६९	६००७	९.२६	३.०४

६.८.२. आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्मको खर्चको तुलनात्मक विवरणः

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ४६ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	१०६३५०	१२६३०१	२६१०१	५२७०	२४.५४	४.१७
३१४०००११-आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१०६३५०	१२६३०१	२६१०१	५२७०	२४.५४	४.१७
२०८२/८३	१४३२४८	१९७४४३	१३२६९	६००७	९.२६	३.०४
३१४०००११-आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१४३२४८	१९७४४३	१३२६९	६००७	९.२६	३.०४

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको चालु खर्च तर्फ १५.२८ प्रतिशतले र पुँजीगत तर्फ १.१३ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.८.३. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म भएका महत्वपूर्ण कार्यहरू:

- ❖ Gen Z आन्दोलनपश्चात् सार्वजनिक सम्पतिमा भएको तोडफोड तथा आगजनीका कारण मन्त्रालयमा रहेका मेशिनरी उपकरण तथा अन्य प्रशासनिक साधनहरूमा क्षति पुगेकोमा आवश्यक मर्मत संभार तथा व्यवस्थापन कार्य सम्पन्न गरी कार्यालयको नियमित कार्यसञ्चालन तुरुन्त सुचारु गरिएको।
- ❖ Gen Z आन्दोलनका कारण क्षति पुगेका मन्त्रालय भवन, प्रदेश आपतकालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, मन्त्रालयअन्तर्गतको तालिम हल तथा प्रेस कक्षमा आवश्यक मर्मतसम्भार तथा पुनःस्थापना कार्यका लागि प्राविधिक लागत अनुमान गराई मर्मत संभार कार्य अघि बढाईएको छ।

- ❖ विभिन्न प्रहरी चौकी तथा बीओपी पोष्टहरुसमेतका संरचनाहरूको निर्माण मर्मत संभारका लागि सम्बन्धित निकायमा अख्तियारी हस्तान्तरण सम्बन्धी कार्य अघि बढाइएको छ।
- ❖ प्रदेश सुरक्षा समिति तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्तरनिकाय समन्वय बैठकहरू नियमित रूपमा सञ्चालन भई बैठकबाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ।
- ❖ प्रदेशमा कार्यरत महिला सुरक्षाकर्मीहरूको मानसिक तनाव व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले प्रदेश प्रहरी कार्यालयसँग समझदारी पत्र (MoU) सम्पन्न गरी सो कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढाइएको छ।
- ❖ विपद् व्यवस्थापन तथा निर्वाचन कार्यमा उपयोग गर्ने उद्देश्यले प्रदेश प्रहरी कार्यालयको प्राविधिक सहयोगमा ड्रोन खरिद प्रक्रिया अघि बढाईएको।
- ❖ पत्रकारहरूको क्षमता विकास तथा निर्वाचन लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले नेपाल पत्रकार महासंघ, सुदूरपश्चिम प्रदेश समितिसँग समझदारी/सम्झौता सम्पन्न गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढाइएको छ।

६.८.४. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्ममा हासिल भएका प्रमुख उपलब्धिः

- ❖ विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी सेमुलेशन कार्यक्रम विभिन्न सरोकारवाला पक्षहरुको सहभागितामा सम्पन्न गरिएको।
- ❖ ड्रोन खरिद गरि प्रदेश प्रहरी कार्यालयलाई हस्तान्त्रण गरिएको।

६.८.५. आ.व. २०८२/८३ मा विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सो को कारणः

- ❖ अख्तियारी हस्तान्त्रण प्रकृयामा ढिलाई भएको।
- ❖ बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :
- ❖ पर्याप्त जनशक्ति अभावका कारण कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा सञ्चालन प्रक्रियामा अपेक्षित प्रगति हासिल गर्न कठिनाइ उत्पन्न भएको।
- ❖ सम्बन्धित निकायहरूबीच आवश्यक समन्वय प्रभावकारी रूपमा हुन नसक्दा निर्णय प्रक्रिया तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ढिलाइ भएको।
- ❖ निर्वाचन प्रक्रिया तथा लागू आचारसंहिताका कारण विभिन्न प्रशासनिक तथा विकाससम्बन्धी कार्यप्रक्रियाहरू निर्धारित समयसीमाभित्र अघि बढाउन अवरोध उत्पन्न भई कार्यसम्पादनमा ढिलाइ भएको।

६.८.६. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- ❖ नियमित बैठकहरूको आयोजना गरी मन्त्रालयअन्तर्गतका शाखाहरूबीच अन्तरशाखा समन्वय सुदृढ रूपमा सञ्चालन भइरहेको।
- ❖ प्रदेश सुरक्षा समिति तथा विपद् व्यवस्थापनसम्बन्धी अन्तरनिकाय समन्वय बैठकहरू नियमित रूपमा सञ्चालन हुँदै सम्बन्धित निर्णय तथा कार्यहरू समन्वयात्मक ढङ्गले अघि बढाइएको।

- निर्वाचन कमाण्ड पोष्टमार्फत निर्वाचन लक्षित कार्यक्रम तथा सुरक्षासम्बन्धी कार्यहरूमा आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य भइरहेको।

६.९. भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

६.९.१. वित्तीय विवरण

भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयको चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको अवधिसम्मको वित्तीय विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ४७ समीक्षा अवधिसम्म मन्त्रालयको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

मन्त्रालय/ निकाय	कुल विनियोजन		२०८२ पौष मसान्त सम्मको खर्च		खर्च प्रतिशत	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
३३७०००११-भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१२२१३७	२००३९१	१७६८६	९६	१४.४८	०
३३७०१०११-यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	३९३३८	१७४५००	७२९६	१३२९१	१८.५५	७.६२
३३७०१०१२-पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु	७७५७०	६०८०९७२	२८१८९	६३२२८२	३६.३४	१०.४०
३३७०२०११-यातायात व्यवस्था कार्यालयहरु	९०१२८	११७७१	२९१८२	४०४६	३२.३८	३४.३७
३३७०३०११-जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरु	१०४९२९	३१९१३७१	४२०४७	५१४६२	४०.०७	१.६१
३३७०३०१२-भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरु	१३५९९	२२८६००	४८४३	१४५१६	३५.६१	६.३५
३३७०३०१३-सिंचाई विकास व्यवस्थापन कार्यालयहरू	१२१९८	४९७००	४७९१	५८३	३९.२८	१.१७
३३७०४०११-सहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरु	४८४५९	११३३६००	१५९१२	३४८१०	३२.८४	३.०७
३३७०५०११-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरु	८७८६६	१७२५४५०	३०७८८	३६०४८	३५.०४	२.०९
३३७९१०१२-राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	२०००	०	०	०	०.००	०
३३७९११२२-नदी नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	०	७३०००	०	७५	०.००	०
३३७९११२३-मर्मत संभार आयोजनाहरु(संघ शसर्त अनुदान)	०	८८८००	०	५८	०.००	०
३३७९११२८-जलवायु अनुकुलित वृहत खानेपानी आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	१०२५००	०	१०२३४	०.००	१०
३३७९११३२-आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	४००००	०	४२८	०.००	१.०७
३३७९११३३-झोलुंगे पुल क्षेत्रगत	०	९५००	०	०	०.००	०

मन्त्रालय/ निकाय	कुल विनियोजन		२०८२ पौष मसान्त सम्मको खर्च		खर्च प्रतिशत	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)						
३३७९११३४-स्थानीय स्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुंच सुधार परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	२१००००	०	१४६८८	०.००	६.९९
३३७९११३५-बस्ती विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१२६५००	०	०	०.००	०
३३७९११३७-सडक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१६०००	०	०	०.००	०
३३७९११३८-प्रादेशिक तथा स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२०००	९८४५००	४८४	३७२५४	२४.१८	३.७८
३३७९११४२-खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	९०००	०	०	०.००	०
३३७९११४४-जलवायु उत्थानशील भू-परिधी तथा जीविकोपार्जन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	४७७९	१५७२२९	०	०	०.००	०
३३७९११४५-केन्द्रिय खानेपानी आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	०	७००००	०	०	०.००	०

६.९.२. आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्मको खर्चको तुलनात्मक विवरणः

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को भूतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट उपशीर्षकहरुको खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ४८ पौष मसान्तसम्मको बजेट उपशीर्षकगत खर्चको वार्षिक विन्दुगत तुलनात्मक विवरण (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२	**४९२२७४**	**१४४१५४५२**	**१७७६१०**	**१७४०२३५**	**३६.०८**	**१२.०७**
३३७०००११-भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	७२१४७	१४६४८९	१८२८१	२२४	२५.३४	०.१५
३३७०१०११-यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	२४७९८	१६१२००	६७१२	८८०९	२७.०७	५.४६
३३७०१०१२-पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु	६६८३७	७२५६७३८	२६४३६	१५४९८७३	३९.५५	२१.३६
३३७०२०११-यातायात व्यवस्था कार्यालयहरु	७८१२१	२१९८०	२६७२२	४०८२	३४.२१	१८.५७
३३७०३०११-जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास	९२२८७	३०८९५४०	३९४५०	५९४७५	४२.७५	१.९३

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
डिभिजन कार्यालयहरु						
३३७०३०१२-भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरु	११०७३	२६८०९४	५१५९	२८३५	४६.५९	१.०६
३३७०३०१३-सिंचाई विकास व्यवस्थापन कार्यालयहरू	१००१८	५४०००	४७०१	३११	४६.९२	०.५८
३३७०४०११-सहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरु	४५६८६	६१६७३५	१७०९९	२३५५७	३७.४३	३.८२
३३७०५०११-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरु	८५९०६	१७२००८३	३३०५०	५२४३८	३८.४७	३.०५
३३७९११२३-मर्मत संभार आयोजनाहरु(संघ शसर्त अनुदान)	०	६००००	०	०	०.००	०.००
३३७९११२८-जलवायु अनुकुलित वृहत खानेपानी आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	१८४८९३	०	७२२४	०.००	३.९१
३३७९११३२-आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१३२००	०	२८३	०.००	२.१४
३३७९११३३-झोलुंगे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	९०००	०	०	०.००	०.००
३३७९११३४-स्थानीय स्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुंच सुधार परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	१००५००	०	२९०१२	०.००	२८.८७
३३७९११३८-प्रादेशिक तथा स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्	५४००	७०१०००	०	२११२	०.००	०.३०
३३७९११४२-खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१२०००	०	०	०.००	०.००
२०८२/८३	**६०५००३**	**१४६८३३८४**	**१८१२१८**	**८४९८७१**	**२९.९५**	**५.७९**
३३७०००११-भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१२२१३७	२००३९१	१७६८६	९६	१४.४८	०.०५
३३७०१०११-यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	३९३३८	१७४५००	७२९६	१३२९१	१८.५५	७.६२
३३७०१०१२-पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु	७७५७०	६०८०९७२	२८१८९	६३२२८२	३६.३४	१०.४०
३३७०२०११-यातायात व्यवस्था कार्यालयहरु	९०१२८	११७७१	२९१८२	४०४६	३२.३८	३४.३७
३३७०३०११-जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरु	१०४९२९	३१९१३७१	४२०४७	५१४६२	४०.०७	१.६१
३३७०३०१२-भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरु	१३५९९	२२८६००	४८४३	१४५१६	३५.६१	६.३५
३३७०३०१३-सिंचाई विकास व्यवस्थापन	१२१९८	४९७००	४७९१	५८३	३९.२८	१.१७

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन (यथार्थ)		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत	चालु	पुंजीगत
कार्यालयहरू						
३३७०४०११-सहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरु	४८४५९	११३३६००	१५९१२	३४८१०	३२.८४	३.०७
३३७०५०११-खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरु	८७८६६	१७२५४५०	३०७८८	३६०४८	३५.०४	२.०९
३३७९१०१२-राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	२०००	०	०	०	०.००	०.००
३३७९११२२-नदी नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	०	७३०००	०	७५	०.००	०.१०
३३७९११२३-मर्मत संभार आयोजनाहरु(संघ शसर्त अनुदान)	०	८८८००	०	५८	०.००	०.०७
३३७९११२८-जलवायु अनुकुलित वृहत खानेपानी आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	१०२५००	०	१०२३४	०.००	९.९८
३३७९११३२-आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	४००००	०	४२८	०.००	१.०७
३३७९११३३-झोलुंगे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	९५००	०	०	०.००	०.००
३३७९११३४-स्थानीय स्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुंच सुधार परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	०	२१००००	०	१४६८८	०.००	६.९९
३३७९११३५-बस्ती विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१२६५००	०	०	०.००	०.००
३३७९११३७-सडक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	१६०००	०	०	०.००	०.००
३३७९११३८-प्रादेशिक तथा स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२०००	९८४५००	४८४	३७२५४	२४.२०	३.७८
३३७९११४२-खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	०	९०००	०	०	०.००	०.००
३३७९११४४-जलवायु उत्थानशील भू-परिधी तथा जीविकोपार्जन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	४७७९	१५७२२९	०	०	०.००	०.००
३३७९११४५-केन्द्रिय खानेपानी आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	०	७००००	०	०	०.००	०.००

समिक्षा अवधिको वार्षिक विन्दुगत तुलनामा आन्तरिक मामिला तथा कानुन मन्त्रालयको चालु खर्च तर्फ ६.१३ प्रतिशतले र पुंजीगत खर्च तर्फ ६.२८ प्रतिशतले कम खर्च भएको छ।

६.९.३. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा संघ सरकारबाट अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तर्गत प्राप्त अनुदानको प्रगतिः

तालिका ४९ संघीय अनुदानगत विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

क्र.सं.	ब.उ.शी.नं./कार्यालय	अनुदान को प्रकार	विनियोजित बजेट	२०८२/८३ पौष मसान्तसम्म	
				खर्च	खर्च प्रतिशत
१	३३७९१०१२ राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)	सशर्त	९८	०.००	०.००
२	३३७९११२२ देवस्थल-कैनडांडा-चौरजहारी-डोल्पा(संघ शसर्त अनुदान)		२५०३९	२५.७३	०.१०
३	३३७९११२३ नदी नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)		३०४५८	१९.८९	०.०७
४	३३७९११२८ ग्रमिण सडक संजाल सुधार आयोजना -एफ(संघ शसर्त अनुदान)		३५१५८	३९५९.९३	११.२६
५	३३७९११३२ आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)		१३७२०	१४६.८०	१.०७
६	३३७९११३३ एकीकृत उर्जा तथा सिंचाई विषेश कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)		२७९३	०.००	०.००
७	३३७९११३४ ग्रमिण सडक संजाल सुधार आयोजना -एफ(संघ शसर्त अनुदान)		५१४५०	३५९८.६६	६.९९
८	३३७९११३५ अन्य उत्तर दक्षिण सडकहरु(संघ शसर्त अनुदान)		३०९९३	०.००	०.००
९	३३७९११३७ ढल निर्माण तथा प्रशोधन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)		३९२०	०.००	०.००
१०	३३७९११३८ आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)		१९३३५४	९३७८.५५	४.८५
११	३३७९११४२ खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)		१७६४	११६५.७६	६६.०९
१२	३३७९११४४ जलवायु उत्थानशील भू-परिधी तथा जीविकोपार्जन आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)		१६७७६	०.००	०.००
१३	३३७९११४५ केन्द्रिय खानेपानी आयोजना (संघ सशर्त अनुदान)		१०२९०	०.००	०.००
१४	३३७०१०१२ पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु	समपुरक	१६२१०२	१३३.९५	०.०८
१५	३३७०३०११ खानेपानी सिंचाइ तथा ऊर्जा विकास कार्यालयहरु	विशेष	९७२६८५	३०९३४.६७	३.१८
१६	३३७०५०११ खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरु		१०५८४	१८६.५४	१.७६

६.९.४. प्रदेश गौरव/बहुवर्षीय आयोजना सम्बन्धी स्रोतगत विवरणः

तालिका ५० संघीय अनुदानगत विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

क.स.	बजेटको स्रोत	योजना संख्या (ठेक्का प्याकेज)	सम्झौता रकम	गत आ.व.सम्मको खर्च	चालु आवमा विनियोजन	आगामी आवमा दायित्व	केफियत
१	समानीकरण	१२६	८९५०८७०	४,४७४,९४७	१२५६१२२	३४५६०७७.४३	
२	समपूरक	१७	५४११७७९.६	३३४३८०८	८२९१५०	७७४८३२.३७	
	जम्मा	१४३	१४३६२६५०	७८१८७५५	२०८५२७२	४२३०९१०	

६.९.५. आ.व. २०८२/८३ मा तर्जुमा भएका तथा तर्जुमाका क्रममा रहेका नीति तथा कानूनको विवरण (२०८२ पौष मसान्तसम्म):

- प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद् बाट सुदुरपस्चिम प्रदेश RMG निर्देशिका पारित भई लागु भईसकेको

६.९.६. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

- बढुवा समितिको सचिवालयमार्फत १७ जना इन्जिनियरहरूको बढुवा तथा पदस्थापन। इन्जिनियरिङ्ग सेवाका विभिन्न तहका १८ जना कर्मचारीहरूको सरुवा। २ जना इन्जिनियरलाई कामकाजमा खटाइएको।
- मिति २०८२।०६।१० को मन्त्रिपरिषद् निर्णयले यातायात पूर्वाधार विकास निर्देशनालय मातहत रहने प्रादेशिक आयोजना व्यवस्थापन इकाइ (PPMU), खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजनको आयोजनातर्फ दरबन्दी र शहरी विकास तथा भवन कार्यालयको जनता आवास आयोजनातर्फ अस्थायी दरबन्दी स्वीकृत।
- सुदूरपश्चिम प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को मिति २०८२।०८।२४ को निर्णयअनुसार यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय लम्कीचुहा अस्थायी संगठन संरचना तथा दरबन्दी तेरिज स्वीकृत भई रु. ५० लाख बजेट समेत पठाईसकेको।
- २०८२ भदौ २३ र २४ मा भएको आन्दोलनका क्रममा क्षेती भएका सरकारी भवनहरुको पुनर्निर्माण र मर्मतका लागी सहरी विकास तथा भवन कार्यालय कैलालीलाई १ करोड ५० लाख पठाइएको।
- साविकको भवनबाट साविकको पथरैया मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालयको भवनमा स्थानान्तरण गरिएको।
- जनता आवास कार्यक्रमः ४ करोड बजेट मध्ये डोटी र बैतडी सहरी विकास कार्यालयलाई १ करोड ५ लाख र कैलाली सहरी विकास कार्यालयलाई १ करोड ९० लाख रकमान्तर गरि पठाइसकेको।
- कार्यक्षेत्र फरक परेको ७५ भन्दा बढी योजनाहरु रकमान्तर सहित अख्तियारी हस्तान्तरणको लागी आर्थिक मामिला मन्त्रालयमा पठाइएको।

६.९.७. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :

- स्वीकृत दरबन्दी अनुसार प्राविधिक जनशक्तीको कमी
- बहुबर्षीय खरिद कार्यमा भएको ढिलासुस्ती
- संघीय सशर्त अनुदानको स्रोत सुनिश्चितता र बहुवर्षीय खरिद सम्बन्धमा
- IEE/EIA स्वीकृतिमा समस्या

- बजेटको अभाव
- समयमै भेरियसन स्वीकृत नहुनु

६.९.८. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- प्रदेश गौरबका आयोजना र बहुबर्षीय ठेक्का भएका आयोजनामा पर्याप्त बजेट बिनियोजन हुनुपर्ने
- IEE/EIA लाई प्रार्थमिकतामा राख्नुपर्ने
- पर्याप्त बजेटको व्यवस्था हुनुपर्ने
- समयमै बजेट उपलब्ध हुनुपर्ने
- प्राविधिक कर्मचारीहरूको क्षेत्रगत क्षमताअभिबृद्धिका लागि डिजाईन तथा योजना, निर्माण व्यवस्थापन, सर्वे तथा GIS, परियोजना व्यवस्थापन, वित्तीय तथा प्रशासनिक प्रणाली, सामाजिक तथा वातावरणीय संरक्षण, सूचना प्रविधि सम्बन्धी तालिम कार्यक्रम सञ्चालन।

६.१०. प्रदेश नीति तथा योजना आयोग

६.१०.१. वित्तीय विवरण

प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको चालु आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको अवधिसम्मको वित्तीय विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ५१ समीक्षा अवधिसम्म मन्त्रालयको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

ब.उ.शी. नं./मन्त्रालय	कुल विनियोजन		२०८२ पौष मसान्त सम्मको खर्च		खर्च प्रतिशत	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
३९१०००११-प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	७३५९१	११५०	११०४९	८४२	१५.०१	७३.१८

६.१०.२. आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्मको खर्चको तुलनात्मक विवरणः

आ.व. २०८१/८२ र आ.व. २०८२/८३ को प्रदेश नीति तथा योजना आयोगको बजेट उपशीर्षकगत खुद बजेट विनियोजन र अर्ध वार्षिक अवधिको खर्च सम्बन्धी विवरण निम्नानुसार रहेको छ।

तालिका ५२ समीक्षा अवधिसम्म मन्त्रालयको विनियोजन र खर्चको अवस्था (रू. हजारमा)

निकाय/आर्थिक वर्ष/ब.उ.शी.नं.	कुल विनियोजन		खर्च (पौष मसान्तसम्म)		खर्च (प्रतिशतमा)	
	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत	चालु	पुँजीगत
२०८१/८२						
३९१०००११-प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	४४१६३	१९००	७५४२	१०	**१७.०८**	**०.५३**
२०८२/८३						
३९१०००११-प्रदेश नीति तथा योजना आयोग	७३५९१	११५०	११०४९	८४२	**१५.०१**	**७३.२२**

६.१०.३. आ.व. २०८२/८३ को पौष मसान्तसम्म भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूः

- प्रदेश सरकारको वार्षिक विकास कार्यक्रमलाई निकायगत तथा जिल्लागत छुट्याई प्रकाशन,
- प्रदेश लगानी तथा विकास सम्मेलन सम्बन्धि कार्य,
- आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धि कार्य सम्पन्न,
- आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक प्रगति समिक्षा,
- विभिन्न समिति/उप-समितिका बैठक संचालन,
- सुदूरपश्चिम प्रदेशका ८८ वटै पालिकाको पोषण कार्यक्रमको संचालन तथा समिक्षा,
- प्रदेशको दोस्रो पन्चवर्षीय योजना सम्बन्धि विभिन्न सरोकारवालाहरुसंग छलफल तथा आवाधारण-पत्र सम्बन्धि कार्य,
- प्रदेशबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएका विशेष तथा समपुरक योजनाहरुको अनुगमन,
- विशेष अनुदान तथा समपुरक अनुदान सम्बन्धि कंचनपुर र कैलाली जिल्लाका स्थानीय तहलाई अभिमुखीकरण,

- ❖ विभिन्न समन्वयात्मक कार्यहरु (गोष्टि/छलफल)

६.१०.४. आ.व. २०८२/८३ मा विनियोजित बजेट लक्ष्य अनुसार खर्च हुन नसकेको भए सो को कारणः

- ❖ देशमा भएको आन्दोलन

६.१०.५. बजेट कार्यान्वयनका समस्या तथा चुनौती :

- ❖ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्य अवलोकनमा मात्र सीमित भएको,
- ❖ आयोगमा जनशक्ति र साधनस्रोतको अपर्याप्तता रहेको,
- ❖ प्रदेश आयोजना बैंक सूचना व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयनमा लैजान नसकिएको,
- ❖ विभिन्न सूचना तथा तथ्यांकको अभाव।

६.१०.६. समस्या समाधानका लागि भए गरेका/गर्नुपर्ने प्रयासहरू/सुधारः

- ❖ समन्वयात्मक बैठक संचालन
- ❖ आयोजनाहरुको अनुगमन कार्य गरिएको।

परिच्छेद – ७
खर्च र स्रोत परिचालनको संशोधित अनुमान र आधार

७.१. खर्चको संशोधित अनुमान

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि चालु खर्च तर्फ रू. १३ अर्ब ६३ करोड ५८ लाख ४२ हजार र पूँजीगततर्फ रू. १९ अर्ब ८३ करोड २ लाख ६ हजार गरी कूल रू. ३३ अर्ब ४७ करोड ६० लाख ४८ हजार विनियोजन भएकोमा आर्थिक वर्षको पहिलो ६ महिनाको अवधिमा चालु खर्च तर्फ रू. २ अर्ब ६५ करोड ४४ लाख ५६ हजार अर्थात् विनियोजनको तुलनामा १९.४७ प्रतिशत र पूँजीगततर्फ रू. १ अर्ब ७६ लाख ४७ हजार अर्थात् विनियोजनको तुलनामा ५.०८ प्रतिशत खर्च भएको छ। आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा चालु खर्च तर्फ रू. १२ अर्ब ८५ करोड ७४ लाख ०५ हजार र पूँजीगततर्फ रू. १८ अर्ब ७६ करोड २४ लाख २३ हजार गरी कूल रू. ३१ अर्ब ६२ करोड ९८ लाख २८ हजार विनियोजन भएकोमा पहिलो अर्धवार्षिक समीक्षा अवधिमा चालु खर्च तर्फ रू. २ अर्ब ८१ करोड ५८ लाख ५१ हजार अर्थात् विनियोजनको तुलनामा २१.९० प्रतिशत र पूँजीगततर्फ रू. १ अर्ब ८७ करोड ११ लाख ५२ हजार अर्थात् विनियोजनको तुलनामा ९.९७ प्रतिशत खर्च भएको थियो।

चालु आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा प्रदेशको चालु खर्च, पूँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्था तर्फको अवस्था निम्नानुसार रहने गरी संशोधित अनुमान प्रक्षेपित गरिएको छ।

तालिका ५३ चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमानको खर्चको समष्टिगत स्थिति (रकम रू. हजारमा)

शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०८१/८२			आर्थिक वर्ष २०८२/८३			
	अनुमान	यथार्थ खर्च	प्रतिशत	बजेट अनुमान	पुषसम्मको यथार्थ खर्च	संशोधित अनुमानित खर्च	संशोधित अनुमानित खर्च प्रतिशत
चालु खर्च	१२८५७४०५	२८१५८५१	२१.९	१३६३५८४२	२६९७६९५	१०२७४६०७	७५.३५
पूँजीगत खर्च	१८७६२४२३	१८७११५२	९.९७	१९८३०२०६	१०१६६१२	१३९०४९४०	७०.१२
वित्तीय व्यवस्था	३०००००	०		१००००	०	०	०
जम्मा	**३१६२९८२८**	**४६८७००६**	**१४.८२**	**३३४७६०४८**	**३७१४३०९**	**२४१७९५४७**	**७२.२३**

७.१.१. चालु खर्च अनुमान

चालु आर्थिक वर्षको पहिलो छ महिनामा भएको खर्च र बाँकि अवधिमा हुने खर्चको अनुमान समेतका आधारमा चालु आर्थिक वर्षमा चालु खर्चतर्फ विनियोजित रकमको ७५.३५ प्रतिशत अर्थात् रु. १० अर्ब २७ करोड ४६ लाख ७ हजार खर्च हुने संशोधित अनुमान गरिएको छ।

७.१.२. पुँजीगत खर्च अनुमान

चालु आर्थिक वर्षको पहिलो छ महिनामा भएको खर्च र बाँकि अवधिमा हुने खर्चको अनुमान समेतका आधारमा चालु आर्थिक वर्षमा पुँजीगत खर्चतर्फ विनियोजित रकमको ७०.१२ प्रतिशत अर्थात् रु. १३ अर्ब ९० करोड ४९ लाख ४० हजार खर्च हुने संशोधित अनुमान गरिएको छ।

७.२. स्रोतगत खर्च अनुमान

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि कूल रू. ३३ अर्ब ४७ करोड ६० लाख ४८ हजार स्रोत परिचालन गरिएको छ। समग्र स्रोतमध्ये प्रदेश सरकारको आन्तरिक राजस्व संकलन रू. १ अर्ब ६५ करोड, बाँडफाँट भई प्राप्त हुने राजस्व (मुल्य अभिबृद्धि कर र अन्तशुल्क) वापत रू. ९ अर्ब ८७ करोड २५ लाख, रोयल्टी रू. ८ करोड र नगद मौज्दात रू. ७ अर्ब ६६ करोड ६३ लाख ४८ हजार गरी प्रदेश स्रोततर्फ रू. १९ अर्ब २६ करोड ८८ लाख ४८ हजार र नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान रू. १४ अर्ब २० करोड ७२ लाख वार्षिक लक्ष्य राखिएको छ।

समिक्षा अवधिसम्म नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानबाट रु. २ अर्ब ३६ करोड ४ लाख र प्रदेश सरकारको स्रोतबाट रु. ८ अर्ब ३६ करोड १९ लाख ८४ हजार खर्च भएको छ।

चालु आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्ममा नेपाल सरकार स्रोततर्फबाट रु. रु. १० अर्ब २७ करोड ४६ लाख ७ हजार खर्च हुने संशोधित अनुमान छ भने प्रदेश सरकार स्रोततर्फ रु. १३ अर्ब ९० करोड ४९ लाख ४० हजार खर्च हुने संशोधित अनुमान रहेको छ। वित्तीय व्यवस्था तर्फ खर्च शुन्य रही प्रदेशको कुल खर्च रु. २४ अर्ब १७ करोड ९५ लाख ४७ हजार रहने अनुमान रहेको छ।

तालिका ५४ स्रोतगत खर्च परिचालनको संशोधित अनुमान (रू. हजारमा)

शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०८१/८२			समष्टिगत स्थिति			
	अनुमान	यथार्थ खर्च	खर्च प्रतिशत	आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को बजेट	२०८२ पुषसम्मको यथार्थ खर्च	आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को संशोधित अनुमानित खर्च	संशोधित अनुमानित खर्च प्रतिशत
प्रदेश सरकार	१४८४४०३२	१३२०९०६५	८८.९९	१९२६८८४८	८३६१९८४	१५१६६५१०	७८.७१
नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान	१४४२१९००	९६४९५५३	६६.९१	१४२०७२००	२३६०४००	९०१३०३७	६३.४४
जम्मा	**२९२६५९३२**	**२२८५८६१८**	**७८.११**	३३४७६०४८	१०७२२३८४	२४१७९५४७	७२.२९

७.३. खर्चको प्राथमिकीकरण

भाद्र २३ र २४ गतेको जेन-जी आन्दोलनले गर्दा समीक्षा अवधिसम्म खर्च उत्साहजनक रुपमा बृद्धी हुन नसकेको अवस्था रहेता पनि प्रदेश सरकारबाट प्रदेश संरचनाहरुको पुनः निर्माणका लागि विनियोजित बजेटमा केही शीर्षकहरुमा कटौती गरी पुनर्निमाणका कार्यहरुले गति लिई सकेको र प्रदेशका सबै निकायहरुबाट प्रवाह हुने सेवा सूचारु भई सकेको हुँदा खर्चको अवस्थामा केही सुधार आउने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। अबको बाँकी अवधिमा स्रोत सहमति लिई कार्यान्वयनमा रहेका आयोजनाहरुमा स्रोत अभाव हुन नदिन र थप आर्थिक दायित्व सिर्जन गर्ने गतिविधिहरुलाई नियन्त्रण गर्न आवश्यक देखिन्छ।

परिच्छेद – ८

बजेट कार्यान्वयन र स्रोत व्यवस्थापनका लागि गर्नुपर्ने कार्य

चालु आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को पहिलो ६ महिनाको कार्यान्वयन अवस्थाको समीक्षा, पहिचान भएका समस्या, तथा बाँकी अवधिको आय—व्ययको संशोधित अनुमानका आधारमा बजेटलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरी लक्षित नतिजा प्राप्त गर्न निम्नानुसारका थप कार्यहरू गर्नुपर्ने देखिएको छ।

८.१. बजेट कार्यान्वयन

८.१.१. चालु खर्च घटाउने

- ❖ प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०८२।६।१० को निर्णय बमोजिम अनुत्पादक खर्चमा कटौती गर्न रोक्का राखीएका र कटौती गरिएका क्रियाकलापहरुमा थप दायित्व सिर्जना हुने गरी कार्य गर्न रोक्ने।
- ❖ प्रदेश अन्तर्गतका सबै मन्त्रालयले मातहतका कार्यालयहरुको कार्यसम्पादन लक्ष्य अनुरुपको छरितो सङ्गठन संरचना तयार गर्न आवश्यक गृह कार्यगर्ने र अत्यावश्यक बाहेक नयाँ संरचना तथा दरबन्दी सिर्जना हुने गरी प्रस्ताव नगर्ने।
- ❖ सुदूरपश्चिम प्रदेश सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड, २०७९ लाई समय सापेक्ष रुपमा परिमार्जन गरी कार्यान्वयनमा लैजाने।
- ❖ प्रदेशका सबै निकायहरुमा निशुल्क उपलव्ध हुने केन्द्रिय सूचना प्रविधि प्रणालीहरुको उच्चतम प्रयोग गर्दै विद्यमान जनशक्तिको क्षमता विकास गरी संगठनको काममा उपयोग गर्ने।
- ❖ संगठनको क्षमता र अनुभव भन्दा बाहिरका विषयमा मात्र बाह्य परामर्श सेवा उपयोग गर्ने।
- ❖ चैत्र मसान्तसम्म कार्यान्वयन शुरु नभएका कार्यक्रमहरुमा बजेट रोक्का राखी अत्यावश्यक पर्ने क्षेत्रमा रकमान्तर गरी व्यवस्थापन गर्ने। कार्यक्रमहरुमा विनियोजित बजेटबाट खर्च हुन नसक्ने रकम तोकिएको समयमा समर्पण गर्ने।
- ❖ कार्यक्रम संचालन विधि तय नभएका र कार्यविधि, मापदण्ड स्वीकृत नभएका कार्यक्रमहरु समर्पण गर्ने।
- ❖ गैर-बजेटरी खर्च नियन्त्रण गरी चालु खर्चको मापदण्ड विकास गर्ने र यसलाई पुँजीगत खर्चसँग आबद्ध गरी उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने।
- ❖ बजेट विनियोजनका बेला अनुमान गर्न नसकिएका आकस्मिक दायित्व तथा अत्यन्तै आवश्यक परिस्थिति बाहेक चालु खर्चका लागि थप निकासा नगर्ने।
- ❖ चालु आर्थिक वर्षमा सिर्जना भएको दायित्व अर्को आर्थिक वर्षमा सार्ने प्रवृत्तिलाई न्यूनीकरण गर्ने।

८.१.२. पुँजीगत खर्चमा बृद्धि तथा आयोजना प्रभावकारी कार्यान्वयन

- ❖ बहुबर्षिय स्रोत सहमति सडक र पुलमा मात्र सिमित देखीएको हुँदा क्रमागत रुपमा कार्यान्वयन हुने अन्य क्षेत्रका आयोजनाहरुमा समेत बहुवर्षीय ठेक्का सहमतिको मापदण्ड अनुरुप सहमति माग गर्न

लगाउने। बहुबर्षिय ठेक्का सहमति प्रदान गर्दा सुदूरपश्चिम प्रदेश वहुवर्षीय ठेक्का सम्बन्धी मापदण्ड, २०८२ मापदण्डको पूर्ण पालना गर्ने।

- ❖ प्रदेश गौरव, क्रमागत, ठुला र रणनीतिक महत्वका आयोजनाहरुमा कार्यान्वयनको अवस्था हेरी आवश्यक रकमान्तर प्रस्ताव गर्ने।
- ❖ बजेट कार्यान्वयनको मार्गदर्शन समेत दृष्टिगत गरी सबै निकायहरूले खरीद गुरुयोजना तथा कार्यक्रम कार्ययोजना विच तादाम्यता कायम गरी खरीद प्रक्रिया पूरा गर्ने र तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गर्ने।
- ❖ स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रमको उद्देश्य फरक हुने गरी आयोजना/कार्यक्रम संशोधन/रकमान्तर नगर्ने।
- ❖ न्यून विनियोजन भएका, कम प्राथमिकताका, विकास नतिजाको हिसाबले कम महत्वका र पूर्व तयारी पूरा नभएका आयोजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन स्थगित गरी सो आयोजना तथा कार्यक्रममा विनियोजित रकम उच्च प्राथमिकताका ठूला आयोजनामा रकमान्तर प्रस्ताव गर्ने।
- ❖ प्रदेश गौरवका आयोजना र प्राथमिकता प्राप्त आयोजना कार्यान्वयनमा स्रोतको अभाव हुन नदिने व्यवस्था मिलाउने।
- ❖ स्वीकृत कार्यक्रम तथा क्रियाकलापको उद्देश्य फरक हुने गरी आयोजना/कार्यक्रम संशोधन तथा रकमान्तर प्रस्ताव नगर्ने।
- ❖ सञ्चालन विधि तय नभएका, दिगोपना सुनिश्चत नभएका र समय सीमाभित्र कार्यविधि, मापदण्ड स्वीकृत नभएका कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको कार्यान्वयन स्थगित गर्ने।
- ❖ आर्थिक मामिला मन्त्रालयबाट जारी भएको बजेट कार्यान्वयनको मार्गदर्शन समेत दृष्टिगत गरी सबै निकायहरूले कार्ययोजना बनाई शिघ्र खरीद प्रक्रिया पूरा गर्ने र तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न गर्ने।
- ❖ खरिद गुरुयोजना तथा कार्यक्रम कार्ययोजना विच तादाम्यता कायम गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने।
- ❖ वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रममा समावेश आयोजनाका क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने, आर्थिक वर्षको विचमा नयाँ आयोजना/कार्यक्रम प्रस्ताव नगर्ने, नयाँ कामको लागि थप निकासा माग नगर्ने। सिर्जित दायित्व फरफारक गर्न, उच्च प्राथमिकताका आयोजनामा स्रोत उपलब्ध गराउन वा आकस्मिक र विशेष परिस्थितिमा बाहेक रकमान्तर/कार्यक्रम संशोधन प्रस्ताव नगर्ने/नगराउने।

८.१.३. सिर्जित दायित्व व्यवस्थापन

- ❖ पारिश्रमिक, भत्ता, पोशाक, खाद्यान्न, पानी तथा विजुली, संचार महशुल र घर भाडामा आगामी बर्षका लागि दायित्व नसर्ने गरी खर्च व्यवस्थापन गर्ने।
- ❖ आर्थिक मामिला मन्त्रालयको पूर्व सहमति बिना कुनै पनि निकायले थप आर्थिक दायित्व सिर्जना नगर्ने।
- ❖ आर्थिक मामिला मन्त्रालयबाट स्रोत सहमति प्राप्त आयोजना/कार्यक्रम बाहेकमा रकमान्तर तथा थप बजेट उपलब्ध नगराउने।

- वहुवर्षीय स्वीकृति प्राप्त आयोजनामा वाहेक चालु आर्थिक वर्षको विनियोजित रकम भन्दा बढी खर्च गरेर बाँकि भुक्तानी अर्को आर्थिक वर्ष दिने गरी दायित्व सार्ने प्रवृत्तिलाई नियन्त्रण गर्ने।
- आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सहमतिसम्बन्धी मापदण्डभित्र परेका आयोजना/कार्यक्रम बाहेक कुनै पनि आयोजना तथा कार्यक्रमलाई स्रोत सहमति माग नगर्ने, उपलब्ध नगराउने।
- वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रमका लागि विनियोजित रकम तोकिएको समयभित्र खर्च नभएमा वा बाँकी अवधिमा खर्च हुन नसक्ने भएमा त्यस्तो रकम अनिवार्य रूपमा २०८२ बैशाख २० गतेभित्र समर्पण गर्ने। सो रकम सिर्जित दायित्व फरफारक गर्न उपयोग गर्ने।
-

८.२. राजस्व व्यवस्थापनतर्फ

- आन्तरिक राजस्व परिचालन रणनीति कार्यान्वयन गरी कर प्रणालीलाई समय सापेक्ष बनाउने, प्रदेशको विकास आवश्यकता पूरा गर्न आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गर्ने।
- क्षेत्रगत राजस्व असुलीको तथ्याङ्क विश्लेषण गरी तुलनात्मक रुपमा राजस्व परिचालन कमजोर भएका क्षेत्रको पहिचान गरी प्रभावकारी परिचालन गर्न कार्ययोजना तयार गर्ने।
- असुलउपर गर्नुपर्ने बेरुजु तथा बक्यौता र राजस्व असुलीको कार्य प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाउने।
- बजेट विनियोजन भई वा आन्तरिक आम्दानी तर्फको सरकारी रकम विभिन्न कोषहरूमा रहेको वा फ्रिज भएको अवस्थामा सो रकम सञ्चित कोषमा दाखिला गराउने व्यवस्था गर्ने।
- प्रदेश सरकारका विभिन्न कोषमा निष्क्रिय रहेका रकमहरु सञ्चित कोषमा जम्मा गरी परिचालन गर्ने।
- स्थानीय तहले संकलन गरी बाँडफाँट गर्नुपर्ने रकम बाँडफाँट गरी प्रदेश सञ्चित कोषमा दाखिला गर्न स्थानीय तहहरुलाई ताकेता गर्ने।
- बेरुजूको बर्गीकरण गरी बेरुजू फछ्र्यौट कार्यलाई तीव्रता दिने र सो क्रममा असुल उपर हुने बेरुजूलाई प्राथमिकतामा राख्ने।

अनुसूची — १

खर्च शीर्षकगत विनियोजन र खर्चको अवस्था

रकम रु. हजारमा

ख.शी.नं.	खर्च शीर्षक	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१७४२५८२	५७४९३७	३२.९९
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	८२७४६	३३०७२	३९.९७
२११२१	पोशाक	३३७५०	०	०
२११२२	खाद्यान्न	७९६५६	२९७९९	३७.४१
२११२३	औषधी उपचार खर्च	३००	७५०	२४९.९३
२११३१	स्थानीय भत्ता	६३१४०	१७७०४	२८.०४
२११३२	महंगी भत्ता	१४७११५	४३८५७	२९.८१
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	३४०७३	४१२२	१२.१
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१९२५	२०	१.०४
२११३९	अन्य भत्ता	२६९५२९	७७४९३	२८.७५
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	१०४०६	४८३	४.६४
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	४७१९	१५१३	३२.०७
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	९४७६	१६९३	१७.८७
२१२११	सामाजिक सुरक्षा कोष खर्च	१६२८	०	०
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	१८९४३	१८००	९.५
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१२६९०	२७४०	२१.५९
२२१११	पानी तथा बिजुली	१०८०८४	४३९६६	४०.६८
२२११२	संचार महसुल	३२२२९	६१६७	१९.१३
२२११३	सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	१०	०	०
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	१२६५६	२३०५	१८.२१
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	९७५९०	२७७००	२८.३८
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	८७२९९	२३०२३	२६.३७
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	२४२३९	६१९०	२५.५४
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	६०७९५	९०६७	१४.९१
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	४६९५१	१०९६८	२३.३६
२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	३४६३	१६७	४.८१

ख.शी.नं.	खर्च शीर्षक	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	९२९२१	३१०४६	३३.४१
२२३१२	पशुपंक्षीहरूको आहार	४१०	११०	२६.९३
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	१७५९६	३७२७	२१.१८
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१२०६८	२७८४	२३.०७
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	६५०१६	१०६५८	१६.३९
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	१६८३१	४३७३	२५.९८
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	९२४४४	३४८९२	३७.७४
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	८५८२	२४०	२.८
२२४१३	करार सेवा शुल्क	६०७२७१	२६२७११	४३.२६
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	१३०८०९	५४७११	४१.८३
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	८२४३८	४७८१	५.८
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	१६८१०३	३५१८९	२०.९३
२२५२१	उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	३५७५५	१५५९५	४३.६२
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	४४४४६४१	३९६६३२	८.९२
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	६१७७	३१२	५.०५
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	११४०७२	२८७६९	२५.२२
२२६१२	भ्रमण खर्च	४०१३६	८१२९	२०.२५
२२७११	विविध खर्च	१३२९६३	३७७०५	२८.३६
२५११२	गैह्र वित्तीय संस्थानहरूलाई पूँजीगत सहायता	१०००	०	०
२५२१२	गैह्र वित्तीय व्यवसायहरूलाई पूँजीगत सहायता	२६९	०	०
२५३१५	अन्य सहायता	८००	०	०
२६३३१	समानिकरण अनुदान	९०००००	४२४१८१	४७.१३
२६३३२	सशर्त अनुदान	१६२०००	२२०११	१३.५९
२६३३३	विषेश अनुदान	२२१५००	१००१५	४.५२
२६३३४	समपुरक अनुदान	१००००००	२५१७३	२.५२
२६३३६	सशर्त अनुदान (पुँजीगत)	८६५७००	१६०६४८	१८.५६
२६३३७	विषेश अनुदान (पुँजीगत)	२७८५००	५७९	०.२१
२६४१२	सरकारी निकाय, समिति एवं बोर्डहरूलाई सःसर्त चालु अनुदान	१००४००	८४२१	८.३९
२६४१३	अन्य संस्थालाई अनुदान' सःशर्त	१८३७५०	३१७०	१.७२

ख.शी.नं.	खर्च शीर्षक	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
२६४२२	सरकारी निकाय, समिति, बोर्ड — पुजिगत सःशर्त अनुदान	१४००	०	०
२६४२३	अन्य संस्थालाई सःशर्त पुंजीगत अनुदान	१०७४००	२१८	०.२
२७१११	सामाजिक सुरक्षा	२८४००	७८९१	२७.७९
२७११२	अन्य सामाजिक सुरक्षा	६००००	२५१८१	४१.९७
२७२११	छात्रवृत्ति	११४८५०	७६५५३	६६.६५
२७२१२	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	१४०२५	३३६४	२३.९९
२७२१३	औषधी खरिद खर्च	७३२५५	१०४२६	१४.२३
२७२१९	अन्य सामाजिक सहायता	३५००	०	०
२८१४१	जग्गाको भाडा	३७३५	०	०
२८१४२	घर भाडा	८११६४	२२२४६	२७.४१
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	१३७८९	२०१५	१४.६२
२८१४९	अन्य भाडा	४८१२	०	०
२८२११	राजस्व फिर्ता	८००	४५९	५७.४३
२८२१२	न्यायिक फिर्ता	१००००	०	०
२८९११	भैपरी आउने चालु खर्च	३५०५६६	०	०
३११११	आवासीय भवन निर्माण/खरिद	२१२३०	१०७७	५.०७
३१११२	गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद	१११७१७१	५९५८८	५.३३
३११२१	सवारी साधन	१७२१५५	७२२७	४.२
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	५४८२६४	४२४६५	७.७५
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	६१६८९	१२८४१	२०.८२
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	५०००	०	०
३११३५	पूँजीगत परामर्श खर्च	२०९७४०	१०००	०.४८
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	६९१६२१७	६८२०३९	९.८६
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	३५०५०	०	०
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	११५९३८७	२५८६२	२.२३
३११५५	सिंचाई संरचना निर्माण	२०८४७७८	३६२७६	१.७४
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	१७९२३५०	४२५७४	२.३८
३११५७	वन तथा वातावरण संरक्षण	२१५६६५	२२९०	१.०६
३११५८	सरसफाई संरचना निर्माण	७७१५०	९७२८	१२.६१

ख.शी.नं.	खर्च शीर्षक	विनियोजन	खर्च	खर्च प्रतिशत
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	४८९९७९७	५६४८१	१.१५
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	१९७९७३	१३७१७	६.९३
३११७१	पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण	१५०५९०	१४४५७	९.६
३१४११	जग्गा प्राप्ति	१६०००	२६	०.१६
३१५११	भैपरी आउने पूँजीगत	१५००००	०	०
३२१५१	संस्थानमा शेयर लगानी	१००००	०	०

अनुसूची - २

तालिका ५५ स्थानीय तहमा भएको वित्तिय हस्तान्तरणको अवस्था (रू. हजारमा)

सि नं	स्थानीय तह	विनियोजन					खर्च					खर्च प्रतिशत
		समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	
१	धनगढी उपमहानगरपालिका	२६४४१	५०५००	१००००	२५३००	११२२४१	१३२२१	०	०	१९९१	१५२११	१३.५५
२	गोदावरी नगरपालिका	१८७००	३५२००	६०००	३०००	६२९००	९३५०	०	०	०	९३५०	१४.८६
३	गौरीगंगा नगरपालिका	१५०७१	८५००	७५००	१०७००	४१७७१	७५३६	०	०	०	७५३६	१८.०४
४	घोडाघोडी नगरपालिका	१७९८५	६०००	७५००	२४४००	५५८८५	८९९३	०	०	०	८९९३	१६.०९
५	टिकापुर नगरपालिका	१७९०२	१६०००	६०००	१७६००	५७५०२	८९५१	०	०	०	८९५१	१५.५७
६	भजनी नगरपालिका	१३४८७	४०००	८५००	१३५००	३९४८७	६७४४	०	०	०	६७४४	१७.०८
७	लम्किचुहा नगरपालिका	१७६३३	८५००	०	१००००	३६१३३	८८१७	३७५	०	०	९१९२	२५.४४
८	दिपायल सिलगढी नगरपालिका	११२००	३७५००	०	४५००	५३२००	५६००	३३४२	०	०	८९४२	१६.८१
९	शिखर नगरपालिका	९९९०	३५००	४०००	२०३००	३७७९०	४९९५	११५५	०	०	६१५०	१६.२७
१०	कमलबजार नगरपालिका	७९२०	१८००	९०००	१२०००	३०७२०	३९६०	०	०	०	३९६०	१२.८९
११	पंचदेवल विनायक नगरपालिका	८४५७	२०००	८५००	१२०००	३०९५७	४२२९	०	०	०	४२२९	१३.६६
१२	मंगलसेन नगरपालिका	९८६८	४०००	६५००	२०००	२२३६८	४९३४	२०००	०	०	६९३४	३१.००
१३	साँफेबगर नगरपालिका	१०१००	८००	७५००	५०००	२३४००	५०५०	४००	०	०	५४५०	२३.२९
१४	त्रिवेणी नगरपालिका	९९७३	८३००	७५००	७१००	३२८७३	९९७३	४१५०	०	०	१४१२३	४२.९६
१५	बडिमालिका नगरपालिका	१०२१७	०	५०००	२४२००	३९४१७	०	०	०	०	०	०.००
१६	बुढीगंगा नगरपालिका	१०९६९	५१००	७५००	२०८००	४४३६९	५४८५	२५५०	०	०	८०३५	१८.११
१७	बुढीनन्दा नगरपालिका	१०३२१	४८००	७५००	१४८००	३७४२१	५१६१	२४००	३७५०	१२००	१२५११	३३.४३
१८	जयपृथ्वी नगरपालिका	११८८०	३८००	७५००	१३०००	३६१८०	५९४०	२०९०	२५००	०	१०५३०	२९.१०

सि नं	स्थानीय तह	विनियोजन					खर्च					खर्च प्रतिशत
		समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	
१९	बुंगल नगरपालिका	१४४९६	६५००	८०००	१०५००	३९४९६	३६२४	२१४५	०	०	५७६९	१४.६१
२०	महाकाली नगरपालिका	१२६३७	८५००	७५००	१३२००	४१८३७	६३१९	२८०५	०	०	९१२४	२१.८१
२१	शैल्यशिखर नगरपालिका	१२२९७	३५२००	७५००	१६८००	७१७९७	६१४९	८८००	०	०	१४९४९	२०.८२
२२	दशरथचन्द नगरपालिका	१०९७७	१३०००	६०००	३८००	३३७७७	५४८९	६३७५	०	०	११८६४	३५.१२
२३	पाटन नगरपालिका	१०१७४	२५००	४०००	१०३००	२६९७४	५०८७	१२५०	०	०	६३३७	२३.४९
२४	पुचौंडी नगरपालिका	१०९०६	९०००	७५००	१८०००	४५४०६	५४५३	४५००	०	०	९९५३	२१.९२
२५	मेलौली नगरपालिका	८२६५	६७००	६०००	७२००	२८१६५	२०६६	१६७५	०	०	३७४१	१३.२८
२६	अमरगढी नगरपालिका	८८३२	३०५००	७५००	११३००	५८१३२	४४१६	२५७२	५७९	७३३१	१४८९८	२५.६३
२७	परशुराम नगरपालिका	११२३७	४९०००	७०००	२०४००	८७६३७	५६१९	२१०१	०	०	७७२०	८.८१
२८	कृष्णपुर नगरपालिका	१४९१३	२१३००	६५००	१३१००	५५८१३	७४५७	०	०	०	७४५७	१३.३६
२९	पुनर्वास नगरपालिका	१४२०३	७०००	४५००	६९००	३२६०३	७१०२	०	०	०	७१०२	२१.७८
३०	बेदकोट नगरपालिका	१३८२५	२०००	६५००	१२२००	३४५२५	६९१३	०	०	०	६९१३	२०.०२
३१	बेलौरी नगरपालिका	१४३८२	१८४००	०	२०७००	५३४८२	७१९१	५००	०	०	७६९१	१४.३८
३२	भिमदत्त नगरपालिका	२३७६०	१६१००	६०००	१०१००	५५९६०	११८८०	०	२०००	०	१३८८०	२४.८०
३३	दोधारा चाँदनी नगरपालिका	११७४७	८०००	६५००	१३५००	३९७४७	५८७४	०	०	०	५८७४	१४.७८
३४	शुक्लाफाँटा नगरपालिका	१३२२६	५०००	६५००	१८९००	४३६२६	६६१३	०	०	०	६६१३	१५.१६
३५	कैलारी गाउँपालिका	१३३७०	२०००	५५००	८५००	२९३७०	६६८५	०	०	०	६६८५	२२.७६
३६	चुरे गाउँपालिका	८४९४	५५००	०	१००००	२३९९४	४२४७	०	०	०	४२४७	१७.७०
३७	जानकी गाउँपालिका	१३३२५	३२०००	७५००	४५००	५७३२५	६६६३	७५००	०	०	१४१६३	२४.७१
३८	जोशीपुर गाउँपालिका	१०७६९	४४०००	७५००	१८०००	८०२६९	५३८५	६०५८	०	०	११४४३	१४.२६
३९	बर्दगोरिया गाउँपालिका	१०१४७	३२४००	५५००	९०००	५७०४७	५०७४	४६११	०	०	९६८५	१६.९८
४०	मोहन्याल गाउँपालिका	८७४४	२०००	०	२८८००	३९५४४	४३७२	०	०	०	४३७२	११.०६
४१	आदर्श गाउँपालिका	८१९६	५२००	३५००	१५३००	३२१९६	४०९८	०	०	०	४०९८	१२.७३
४२	के.आई.सिं. गाउँपालिका	७६५६	२०००	७५००	११२००	२८३५६	१९१४	०	०	०	१९१४	६.७५

सि नं	स्थानीय तह	विनियोजन					खर्च					खर्च प्रतिशत
		समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	
४३	जोरायल गाउँपालिका	८९९५	८५००	०	३८००	२१२९५	२२४९	०	०	०	२२४९	१०.५६
४४	पूर्वीचौकी गाउँपालिका	७९६७	६५००	०	५०००	१९४६७	३९८४	०	०	०	३९८४	२०.४६
४५	बडीकेदार गाउँपालिका	७५२६	७०००	५०००	३०००	२२५२६	०	०	०	०	०	०.००
४६	बोगटान फुड्सिल गाउँपालिका	७६७१	९१००	०	११६००	२८३७१	३८३६	३००३	०	२०२८	८८६७	३१.२५
४७	सायल गाउँपालिका	७२३७	०	८०००	९०००	२४२३७	१८०९	०	०	०	१८०९	७.४६
४८	चौरपाटी गाउँपालिका	८१३४	८०००	७५००	१२६००	३६२३४	४०६७	०	०	२९१८	६९८५	१९.२८
४९	ढकारी गाउँपालिका	७६४९	२८००	६०००	४३००	२०७४९	३८२५	१४००	०	०	५२२५	२५.१८
५०	तुर्माखाँद गाउँपालिका	८५२५	३०००	०	५०००	१६५२५	४२६३	०	०	०	४२६३	२५.७९
५१	बान्नीगढी जयगढ गाउँपालिका	६७३५	२८००	२५००	३६००	१५६३५	३३६८	०	०	०	३३६८	२१.५४
५२	मेल्लेख गाउँपालिका	८४६४	१०००	६०००	९५००	२४९६४	४२३२	०	०	०	४२३२	१६.९५
५३	रामारोशन गाउँपालिका	८३४६	९०००	६०००	१२२००	३५५४६	४१७३	०	०	०	४१७३	११.७४
५४	गौमुल गाउँपालिका	७१०५	३०००	४०००	१५०००	२९१०५	३५५३	१५००	०	१२२३	६२७६	२१.५६
५५	खप्तड छेडेदह गाउँपालिका	९९६८	१५००	०	११२००	२२६६८	४९८४	७५०	०	०	५७३४	२५.३०
५६	जगन्नाथ गाउँपालिका	६९५४	१०००	७५००	१६९००	३२३५४	३४७७	५००	०	०	३९७७	१२.२९
५७	स्वामीकार्तिक खापर गाउँपालिका	८०९९	६५००	५५००	४०००	२४०९९	४०५०	३२५०	०	०	७३००	३०.२९
५८	हिमाली गाउँपालिका	७५३३	०	५५००	१८२००	३१२३३	३७६७	०	०	०	३७६७	१२.०६
५९	साईपाल गाउँपालिका	४३०६	३०००	६०००	१४४००	२७७०६	२१५३	१६५०	०	०	३८०३	१३.७३
६०	केदारस्युँ गाँउपालिका	१०८६०	६५००	७५००	१०२००	३५०६०	५४३०	३५७५	०	०	९००५	२५.६८
६१	खप्तडछान्ना गाँउपालिका	९४१९	१२४००	३०००	४३००	२९११९	४७१०	६८२०	०	०	११५३०	३९.५९
६२	छबिसपाथिभरा गाँउपालिका	९४८६	११३००	७५००	३९००	३२१८६	२३७२	३७२९	०	०	६१०१	१८.९५

सि नं	स्थानीय तह	विनियोजन					खर्च					खर्च प्रतिशत
		समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	
६३	तलकोट गाँउपालिका	८३१३	४६००	६०००	१४४००	३३३१३	४१५७	२५३०	०	०	६६८७	२०.०७
६४	थलारा गाँउपालिका	९९८७	५६००	७५००	९५००	३२५८७	४९९४	३०८०	०	०	८०७४	२४.७८
६५	दुर्गाथली गाँउपालिका	७९६५	७६००	७५००	१२०००	३५०६५	१९९१	२५०८	०	४५००	८९९९	२५.६६
६६	मष्टा गाउँपालिका	८९३३	४०००	७५००	११७००	३२१३३	४४६७	२२००	०	०	६६६७	२०.७५
६७	वित्थडचिर गाँउपालिका	९२०९	४५००	७५००	१०८००	३२००९	४६०५	२४७५	०	०	७०८०	२२.१२
६८	सूर्मा गाउँपालिका	६७९५	१६९००	३५००	५७००	३२८९५	३३९८	९२९५	०	०	१२६९३	३८.५८
६९	अपिहिमाल गाउँपालिका	७२१८	१५५००	८५००	६७००	३७९१८	३६०९	५११५	०	०	८७२४	२३.०१
७०	दुहुँ गाउँपालिका	७८३२	७०००	८०००	१२५००	३५३३२	३९१६	२३१०	०	८८२	७१०८	२०.१२
७१	नौगाड गाउँपालिका	९७७०	५०००	७५००	८५००	३०७७०	४८८५	१६५०	०	०	६५३५	२१.२४
७२	व्याँस गाउँपालिका	८६४३	१००००	०	०	१८६४३	४३२२	३३००	०	०	७६२२	४०.८८
७३	मार्मा गाउँपालिका	९९१९	७०००	६०००	४५००	२७४१९	४९६०	२३१०	०	०	७२७०	२६.५१
७४	मालिकार्जुन गाउँपालिका	१०१८०	८५००	७५००	१५१००	४१२८०	५०९०	२८०५	०	११११	९००६	२१.८२
७५	लेकम गाउँपालिका	९४८७	८०००	७५००	१२६००	३७५८७	४७४४	२६४०	१७३	४७९	८०३५	२१.३८
७६	डीलासैनी गाउँपालिका	८४०८	६०९००	५५००	१५३००	९०१०८	४२०४	२९६००	०	०	३३८०४	३७.५१
७७	दोगडाकेदार गाउँपालिका	८८०३	१६१००	५५००	१०८००	४१२०३	२२०१	४०२५	०	०	६२२६	१५.११
७८	पंचेश्वर गाउँपालिका	७३४१	२५००	७५००	१२३००	२९६४१	१८३५	६२५	०	०	२४६०	८.३०
७९	शिवनाथ गाउँपालिका	६७६१	२०००	०	१७५००	२६२६१	३३८१	१०००	०	४९०	४८७१	१८.५५
८०	सिगास गाउँपालिका	८२३०	७०००	७५००	६७००	२९४३०	४११५	३५००	०	४१०	८०२५	२७.२७
८१	सुर्नया गाउँपालिका	७४९२	४०००	३०००	८५००	२२९९२	१८७३	१०००	०	०	२८७३	१२.५०
८२	अजयमेरु गाउँपालिका	७३२९	३५०००	५५००	१४४००	६२२२९	३६६५	०	०	०	३६६५	५.८९
८३	आलिताल गाउँपालिका	७७९३	३८०००	७५००	९४००	६२६९३	३८९७	४९५०	०	०	८८४७	१४.११
८४	गन्यापधुरा गाउँपालिका	६७४९	२४५००	७५००	५०००	४३७४९	३३७५	०	८६३	०	४२३८	९.६९
८५	नवदुर्गा गाउँपालिका	७६३३	४१५००	७५००	६३००	६२९३३	३८१७	०	०	०	३८१७	६.०६
८६	भागेश्वर गाउँपालिका	६८८९	२१०००	७५००	१८४००	५३७८९	३४४५	२१०	७२९	६११	४९९५	९.२९
८७	बेलडाँडी गाउँपालिका	८१५४	२०००	५५००	१०५००	२६१५४	४०७७	०	०	०	४०७७	१५.५९

सि नं	स्थानीय तह	विनियोजन					खर्च					खर्च प्रतिशत
		समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	समानीकरण	ससर्त	विशेष	समपूरक	जम्मा	
८८	लालझाडी गाउँपालिका	८४९६	२०००	७५००	१०८००	२८७९६	४२४८	०	०	०	४२४८	१४.७५
जम्मा		९०००००	१०२७७००	५०००००	१००००००	३४२७७००	४२४१८१	१८२६६०	१०५९५	२५१७३	६४२६०९	१८.७५